

VII. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.

1913. 42. szám.

Budapest, október 19.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja

a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre - - 12 korona

Félévre - - - 6 korona

Negyedévre - - 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.

Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Hadi törvények.

(Utolsó közlemény.)

Irtá: K. Nagy Sándor, kir. ítélőtáblabíró.

A hadi szolgáltatásokról az 1912: LXVIII. t.-cz. intézkedik.

Tagadhatatlanul nagyon súlyosan nehezedik az a polgárookra; azonban nagyobb érdeket szolgál, mint egyeseknek az érdeke, mert a haza megvédésére irányul.

Pedig már a régi rómaiak is azt hirdették: «salus rei publicae: suprema lex esto», vagyis az állam (köz-társaság) jóléte legyen a legfőbb törvény.

Nálunk sem lehet az országnak egyetlenegy józan és okos gondolkozása, a jövőbe látó polgára sem olyan, a ki meg nem értené, hogy a hadiszolgáltatásokról szóló törvény megtartása mindenkinek szent kötelessége.

Különb is ez a törvény csak arra az esetre szól, ha mozgósítás esetén a fegyveres erő szükségletei a rendes uton, vagyis a béke idején alkalmazott módozatok szerint idejekorán nem, vagy csak aránytalanul nagyobb költséggel volnának kielégíthetők.

És ez a hadiszolgáltatásokról szóló törvény annál közelebből illeti a csendőrséget, mert ki van mondva, hogy a hadiszolgáltatásokat a csendőrségnek, a fegyveres erőhöz csatlakozó pénzügyőrségnek és állami erdészeti személyzetnek, továbbá a fegyveres erőt követő egyéb polgári személyeknek és a hadifoglgyoknak, végül valamely szövetséges állam fegyveres erejének szükségleteire is igénybe lehet venni.

A hadi szolgáltatásokért megfelelő megtérítés jár.

A hadi célokra szükséges személyes szolgálatok teljesítésére minden munkaképes, a férfinemhez tartozó polgári egyén kötelezhető, a ki életének 50-ik évét be nem töltötte. És pedig a fiatalabbak az idősebbek előtt a lehetőség szerint oly egyének vesندők igénybe, a kik rendes foglalkozásuknál fogva az illető munkák elvégzésére alkalmasok.

De kivételt képeznek s ilyen szolgálatokra nem kényszeríthetők: a) a szellemileg vagy testileg alkalmatlanok, b) köztisztviselők, c) lelkeszek.

A tartózkodási községben kívül hosszabban tartó munkák és szolgálatok teljesítése alól mentesek: 1. önálló mezői gazdák, gyár- és ipartelemek birtokosai, 2. a

kik különös tekintetbe vételt érdemlő családi viszonyaiknál fogva, családtagjaik életfenntartásának veszélyeztetése nélkül nem maradhatnak távol.

A személyes szolgálatokért megtérítés és kárpótlás jár s a szolgálat ideje alatt megbetegedett egyének a katonai egészségügyi intézetben való ingyenes gyógykezelésre van igénye; sőt bizonyos körülmények között saját vagy hátramaradtjaink részére ellátást is kapnak.

Az ilyen polgári személyek a személyes szolgáltatások teljesítése idejében katonai büntetőbíráskodás és katonai fegyelem alatt állanak.

Az anyagi szolgáltatások a következők.

Minden fogatos jármű, vagy személy, illetőleg teherszállításra alkalmas állat birtokosa kötelezhető, hogy azt megfelelően felszerelve, fuvarozásra, illetőleg teherhordásra átengedje. Ha a birtokos másként személyes szolgálatra kötelezhető, tartozik a fuvarozást személyesen teljesíteni, vagy maga helyett mást állítani. Ellen esetben a község rendeli ki a fuvarost (állatvezetőt).

A közúti szállításra alkalmas gépi jármű birtokosa kötelezhető, hogy járművét annak vezetőjével együtt a fegyveres erő céljaira átengedje. Hasonló rendelkezés alá esnek a vízi és légi járművek birtokosai is. Nagyon természetes, hogy e szabályok alól is vannak kivételek.

Hírszolgálatra alkalmas állatokat, különösen galambokat be lehet vonni.

A magántulajdonban levő út és közlekedési célokat szolgáló műtárgy terítés nélkül szabadon használható.

Vasutak, táviradók, távbeszélők személyzetükkel és felszerelésükkel együtt igénybe vehetők, vagy üzemük beszüntethetők.

Minden ingatlan birtokosa köteles a birtokában levő ingatlanokat hadi célokra átengedni, melyet hasonló állapotban kapnak vissza. Az épületeket is szabad rendelkezésre kell bocsátani.

Élelmiszerekkel adására is kötelezhető a háztartással bíró lakosok. Azonban kenyér- és tejelőállatok átengedése csak kivételesen követelhető. Az élelmiszerekért megtérítés jár.

Takarmány szolgáltatására is kötelezhető azok, a kiknek takarmány van birtokukban. A takarmány kaszálása és gyűjtése, valamint szállítása a községtől követelhető. Az állatállomány részére legelőket is lehet igénybe venni.

Hegedűt, harmonikát, tárogatót,

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER I.

és a többi hangszereket általánosan elismert legjobb gyártm. szállít.

cs. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi-Tárogató feltalálója, Budapest, II., Lánchíd-utca 5. — Gyára: Öntőház utca 3. — Régi hangszerek javítása, vétele és becsereje. — Árjegyzék minden hangszerrel külön küldetik.

A megbetegedett személyeket, a beteg, de ragálymentes állatokat kötelesek ápolás végett átvenni. A községek arra is kötelezhetők, hogy meglevő kórházaiukat rendelkezésre bocsássák a vagy szükségkórházakat állítsanak, melynek berendezéséről, fenntartásáról, a betegek számára szükséges élelmiszerekről, italokról, orvosi és kórházi szerekről, a felügyelő- és ápolószemélyzet számára szükséges élelmizésről, a tüzelő- és világító anyagokról szintén a községek tartoznak gondoskodni.

A községek kötelesek a katonai közigazgatás által gondozás céljából átadott javakat átvenni és gondozni.

A honvédelmi miniszter állítja meg, hogy mily terjedelemben, mikor és hol áll be a hadiszolgáltatások teljesítésének kötelezettsége. Azonban sürgős esetekben a katonai parancsnokságok közvetlenül is intézkedhetnek.

A községek a hadiszolgáltatásokat akár az arra kötelezettek által, akár felfogadott vállalkozókkal teljesíthetik.

A közigazgatási hatóságok és községi előjáróságok vonatkozás vagy mulasztás esetében a hadiszolgáltatásokat kényszereszközök alkalmazásával is teljesíthetnek.

Azonban a törvény már előre gondoskodik a visszaélések megakadályozásáról, midőn kimondja, hogy a kötelezettségek tekintetében vitás esetekben, vagy panaszszerű esetekben a közigazgatási hatóságokhoz, legfelső fokban a honvédelmi miniszterhez lehet fordulni. De a felelősségnek balasztó hatálya nincs s épen azért a meghagyásokat felelősség esetében is teljesíteni kell.

A szolgáltatásokért járó megtérítéshez, vagy a szenvedett károkért való igényt hat hónap alatt kell bejelenteni az illető községi előjáróságnál, attól a naptól számítva, a melyen a hadiszolgáltatások iránti kötelezettség megszűnése közzhírré tetetett.

Minden a hadiszolgáltatásokra vonatkozó beadványok, mellékletek, jegyzőkönyvek és egyéb okmányok bélyeg- és illetékmentesek.

Az ismertetés befejezése előtt hadd emlékezzem még meg itt az 1912: LXVIII. t.-cz. egyenlő intézkedéséről, mely a lovak és járművek szolgáltatásáról szól.

Mozgósítás esetében ugyanis a közigazgatási hatóság felhívására tartoznak a löbirtokosok lovaikat a meglevő hozzátartozó malhasállatfőszerezéssel együtt a fegyveres erő, vagy valamelyik része mozgósításának, úgyszintén a hadiállományra való kiegészítésének céljaira — kárpótás mellett — az államnak tulajdonába átengedni, mely kötelezettség addig tart, míg a fegyveres erő, vagy valamelyik része hadiállományban van. Azonban kivételt képeznek, többek között, a csendőrséghez tartozóknak szolgáltatás teljesítéséhez szükséges lovai, továbbá a négy éven aluli lovak stb.

A lovak kiválogatására, illetőleg osztályozására löállítás járások és löosztályozó bizottságok szerveztetnek és a besorozott lovak nyilvántartásba vétetnek.

A szükségelt szállítási eszközök számát a honvédelmi

és belügyi miniszter közösen állapítják meg s lehetőleg egyenlően vetik ki az illető járásokra (városokra), a főszolgabíró pedig a községekre.

Ime! nagyjából ezek a hadi törvények, melyeknek ismerete mellett sok polgár ajkán megzendül a régi zsoltár: «Légyen te kifalaidban csendesség és jó békeség!»

A csendőrség-altsízt magánéletének ismertetése.

(«A csendőrség-altsízt szolgálata és magánélete» című műből.)

Irtá: Prezly Lőrind csendőrfőhadnagy.

A baráti viszony szükségessége.

Akkor, a midőn a társaság megválogatásáról írok, nem mellőzhetem, hogy az altsízték figyelmét fel ne hívjam arra, hogy barátjaikat is gondosan válogassák meg, vagyis inkább gondosan válogassák azt meg, hogy kit tartanak és kit fogadnak barátjukká.

Arra kell törekedni, hogy mindig hozzánk hasonló gondolkodásmódu és természetű, velünk egyformán érző embert tüntessünk ki azzal, hogy teljes bizalommal és szeretettel vegyünk körül.

A kölcsönös tisztület és a kölcsönös teljes bizalom az, a mi barátság előfeltételét képezi.

Itt jónak tartom megjegyezni, hogy a bajtárs az, a barát fogalma nem ugyanaz. Bajtársak azok, kik velünk egy élethivatást követve, velünk egyenlő jogokkal és egyenlő kötelezettségekkel bírnak. Ezek lehetnek nekünk rokonszenvesek és kedvesek, de a barátság, ez már nemesebb és bensőbb viszonyt jelent egy másik embertársunkkal vagy akár bajtársunkkal és «a baráthoz való teljes bizalom és tartózkodás nélküli ragaszkodásban fekszik a barátság varázsa és nagy értéke». Egy jeles katonai munkában olvastam ezt és ugyanabban azt is, hogy «a barátság minden áldozatra képes, hogy önzetlen, hogy öröme és boldogsága a barát öröme és boldogsága; és annyira nemesis, hogy mélységében csak egy érzelmen mulja felül, ez az anyai szeretet érzése».

Ezt azért idéztem itt szóról-szóra, hogy az altsízték lássák és gondolkodzanak a felett, hogy mit jelent a barát igazi fogalma és hogy kit tüntessenek ki azzal, hogy barátjukká fogadjanak.

Embértársainkban a teremő Isten művét találhatjuk fel és szerethetjük.

A baráti szeretet önfeláldozó és odaadó, minden dísz és cifraszág nélküli való, érdekteljes vonzódás embertársaink iránt.

Erre a szeretetre épen a mai ózsok korban minden ember lelkének szüksége van; a szeretet hiányával csak nyomorékok lehetünk az életnek. A forrás ott van, a hol feltaláljuk embertársaink valamelyikében a hozzánk hasonló egyéniséget, kihez hű és igaz, őszinte és tartós,

Ha fáj a feje⁷ ne tévóvázzék, hanem használd azonnal

mely 10 perc alatt a legmáskasabb migráint és fejfájást elmúlatszja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógyszárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispeszen. Orvosok által ajánlva. Három dobozál ingy. postai szállítással.

Beretvás-pastillát

A soproni új múzeum, melyet október 5-én nyitottak meg.

maradandó és bensőségteljes vonzalommal tudunk ragaszkodni.

Egy jó barát nagy kincs, nagy érték számunkra. Egy jó barátira mindig szívesen hallgatunk, okos, jó szavára mindig örömmel hajlunk, kérésre és rábeszélésre készséggel reagálunk, mert meg vagyunk győződve az ő becsületes jóakaratairól és jó szándékairól.

Tehát nem az ügyvenzeit cimborák, pajtások stb. barátsága, hanem az értékes barát megszerzésén kell fáradozni és ha ilyenre bukkanunk, azt meg is kell becsülni.

Társalgás nőkkel.

Művelt, jó családból való és tisztességes nőkkel való társalkodás feltétlenül szükséges, szinte életszükséglet minden férfi számára, mert valóságos forrása a művelődésnek és előmozdítója a lelki finomodásnak.

A női nem hivatása az emberi életben olyan szép, annyira fenséges, hogy a legteljesebb tiszteletre és gyöngédségre érdemes. Hű őrzőangyalai, hű társai a férfiaknak, kiknek oldalán hivatva vannak azokkal megosztani az élet minden örömet és boldogságát, de békétlenül viselni annak tövisét is.

A nők világa a vallás, az erény, a család boldogítása és a gyermeknevelés. Egi hivatás, a melyet ha egy nő igazán betölt, méltó arra, hogy az egész férfinem eszményi magaslataira emelje és tisztelettel hódoljon neki.

A nők természeti rendeltetése az anyaság és a gyermeknevelés; igazi otthona, munkálkodásának igazi tere: a család.

Az igazi nő ennek szenteli egész életét, szellemének és szívének minden gazdagságát. A jó családnak a lelke az anya, a nő.

Miután pedig a jó családok alkotóját a jó és az erős államot, elmondhatjuk, hogy Isten után a nők, az anyák kezeiben van letéve az emberiség és az államok sorsa és boldogsága. Egy állam erőteljes életének fenntartására nem elég az, ha van közszabadság, adatként népjogok, van kultúra, van művészet stb. stb., hanem kell, hogy féltve őrizzenek a családi szentélyek, valóságos szenthelyeknek tartassanak azok, mert ha az államnak a családi életben rejlő gyökerei kiszáradnak, elpusztul a gyökerek kiszáradása után maga az állam is.

Ha a nőkre gondolunk, ilyen magas szempontból kell tekinteni őket és nem rabszolgáknak, a férfinem gyönyörűségére teremtett tárgyakként, bűnös vágyaink hitvány játékezerének tartani, hanem mindegyik tisztességes nőben a magunk és gyermekeink édes anyját kell tisztelni.

Az utóbbi időben a romlott nők száma nagyon megsaporodott, a mi az erkölcsek zuhlásának szomorú bizonyítéka. Az erkölcsatlenség egész az izléstelenség és az émelvítő undorig súlyosodott, aljasodott. A könnyelmű nők megacokasodtak. A nők javarésze átéléte a nőies-

ség határát, beszennyezte azt a tiszteletet, a melyvel a férfinemnek velük szemben viseltetniük kell; eldoh-tak maguktól a legszentebb és legtisztább hatalmat: a szeretetet és gyönyörrel estek bele a szeretkezés mocsa-rába. Eldoh-tak maguktól szelidségüket, szívóóságukat és női méltóságukat áldozatal dobták oda erkölcsatlenségüknek.

A sivar való ezt igazolja és ennek előidézésében jelentékeny szerepe van a férfinemnek is és a jelen század nyógi is ennek átkait.

De bár sokat romlottak e téren az erkölcsek, nem lehet és nem is szabad állítani azt, hogy az igazi erkölcös nők, a tisztességes családok kipusztultak volna. Igenis, megvannak azok, élnek azok, csak hogy nem szerepelnek a nagy nyilvánosság előtt, hanem elvonultan élnek a világ zajától és nem abban, hanem a békés családi otthonban élék le életüket.

Ilyen családokból kerülnek ki az igazi, a tiszta lelkű és tiszta erkölcsű, a szerény, a szende, a kedves, a gyöngéd lelkű, az alázatos és az istenfőlő nők, a kiknek társasága felüdítőleg hat a férfiakra és a kik képesek megnevelíteni a férfiakat és megtanítani minden jóra és minden eszményire.

Keresse a csendőraltisztt az ilyen nők társaságát! Viselkedjék azokkal szemben a legteljesebb finomsággal, előzékenységgel és gyöngédséggel!

Gondoljanak arra, hogy hírbe senkit ne hozzanak és a gyakori találkozás csak akkor keresendő, ha egy leánnyal, elvált vagy özvegy asszonnyal komoly házassági tervai vannak.

Férjes nőkkel való bensőbb jellegű viszonytól óva intek minden altisztt. Az ő komoly állásával, lovagias érzületével semmiképpen sem egyeztethető össze az ily aljas viszony, a mi különben sok szerencsétlenségnek lett már okozója.

Kétes hírű nőktől való óvakodást sem ajánlhatom eléggé. Az ilyen viszony testi és lelki eldurvuláshoz vezet és képes kipusztítani az emberekből minden nemes érzelmet.

És itt egy kis kitérést teszek. Egyes emberek különös kedvteliséssel szórakoznak azzal, hogy trágársággal fűszerezik beszédeiket és sokszor körülírásal, sokszor a nélkül mocskos és aljas beszédben tetszelegnek, bizonyosságát adva ezzel laza erkölcsi felfogásuknak, eláruval ezzel alacsony műveltségüket és hiányos neveltségüket.

Mások ismét kapva kapnak minden érzéki ingereket keltő olvasmányokon és képeken, melyekben főszerepe az izgató, érzéki dolgok és eseményeknek van; azokat bújják, élvezik, szinte dédelgetik, mintha díszöccsökre válnék az ilyen eszmőt és undort keltő "modern" termékek olvasása vagy szemlélése. Pedig, különösen a könnyen megvezethető elemnél nemesak a jólétben, hanem azok egészében is, az ilyen dolgoknak élvez-

szempénzt és részletfizetést legfeljebb árón

BUTOR

ERLINTREU ES FUCHS TESTVÉREKNEL
BUDAPEST, VI., TEREZ-KÖRUT 8. SZ.
Képes árjegyzék ingyen. : Telefon 88-59.

BUTOR

Patricziusok régi síremlékei a soproni új múzeum udvarán

zete» nagy károkat idézhet elő, megmérgezheti azok lelki és testi épségét is.

A család és a társadalom alapjait bontogató, azok jövőjét veszélyeztető ilyen fajta törekvések és jelenségekkel szemben minden jóérzésű és egészséges érzékű embernek tiltakozni kell. Testületünknel különösen az előjáróknak, a feljebbvalóknak és az idősebb bajtársaknak áll módjában, a könnyen vezethető fiatalabb bajtársakat, a hiányos neveltségüknel fogva könnyen megtevesztethető alárendelteket és alantosokat, teljes erővel megvédeni ezek ártkos utóhatásával szemben.

A mint le kell szoktatni embertársainkat a kétértelmű, a vaskos tréfákkal vegyített mókázások, trágár káromkodásokról, éppen úgy meg kell védeni a korunk azon törekvéseivel szemben is, a melyek arra vannak irányozva, hogy igen sokszor anyagi és üzleti érdekekből, megrontsák az emberek idegzetét, eltévelyedésben tartásuk és kiirtsák lelkéből a szép és nemes iránti tisztelést és minden törekvést.

A természet a férfi életéhez köti a nő életét és egyestit azt egy magasztos célra: a fajfenntartásra.

Teljesítse minden férfi nemese kötelességét! Legyenek derek, tisztességes és erkölcsös emberek! Legyenek oltalmazói és védelmezői a gyenge és törékeny női nemnek, és ne rontsák baromi fajtalanúságukkal, ne tegyék tönkre romlott érzékiségükkel azt az amugy is annyira gyengülő magyar fajt, magyar nemzetet!

A családi és nemi élet.

Az ember társas életét — mint már említettem is — a család képezi. Az ember megszületése után azonnal a családi élet szeretetteljes levegőjébe kerül és annak melengelő, szeretetteljes körében rakja le egész jövő életének első alapjait.

Itt a szülők melengelő szeretetén tanulja meg a gyermek embertársait, Istent s az emberiséget szeretni. Boldog, ki gyermekkorát a szeretet édes köteleke által egy egészesz fűzött család körében töltöti! Boldog, ha később is ily körhöz tartozni szerencsés! Itt van tulajdonképeni színhelye az ember életének, mert csak itt él önmagának, míg kivüle inkább másoknak él. Legérzékenyebb fájdalomnak és szenvedésnek, de legüszább, legedesebb örömeinek is forrása a családi élet; gyötrelmeknek ugyan olykor-olykor, de legedesebbek is a terhek, melyeket vállainkra rak. Ez előképezdje minden emberi egyesületnek, a községnak és államnak, a jók és kötelességek gyakorlásának. Megezámlálva napjai az ily nemetnek, mely idegenkedik a családi életől, vagy melynek családi romlottak.

Igy olvasom e gyönyörű szavakat Lubrich Ágost egyetemi tanár »Neveléstudomány« című művében és idezetem azért, hogy az altisztok elé rajzoljam fontosságát a családi élet alapításnak.

Az egészséges és szép családi élet minden földi boldogságot magában rejt. Megmenti az embert az élet viharai ellen és a legjobb gyűjtőhelye az erkölcsös életeinek.

Nem cztálatannul bolyongunk az életben, van egy menedék, a hol megpihenhetünk, a hol szeretetre találhatunk, a hol feltalálhatjuk — egy derek, önfeledő és jó feleség mellett — azt a boldogságot, mely a földön az ember számára csak nyújtva van.

Azért írja Felméry Lajos egyetemi tanár »A neveléstudomány kézikönyve« című művében azt, hogy »ha az ókori görög és római ember eszménye az állam volt, s családját, házi szokásait, nevelését és erkölcsét a nyilvános ételtől tette függővé: az új- vagy jelenkori ember a családot tekintheti a rohamos haladás és a tudomány szkepticizmusa közepett boldogsága legtermészetesebb forrásának. A családi kör erkölcsiségünknek az iskolája, testi és szellemi életünk megújodásának a veteményes kertje, a hol gyermekeinknek élünk s a belőlük sugárzó életben maguk megokszorosodásunk, s azáltal, hogy az ifjú nemzedék létünkét a térben és az időben tovább folytatja, már a földön részestülünk a halhatatlanságban.«

A nősülés, a családalapítás nemcsak emberi szempontból szükséglet, de állami szempontból is kívánatos, azért azok számára, kiknek a mód megadatott ahhoz, hogy családot alapítsanak, azt tenni kötelesség és azt tenni el ne mulasztásuk.

Testületünknel a nősülés igaz, hogy korlátozva van, de ezt meg is lehet érteni, mert hiszen a kincstár részéről anyagi áldozatba kerül. Szolgálati szempontból sem volna előnyös, ha a nőek száma túlsok lenne, azért az összes létszám csak egy meghatározott %-a lehet nő. Ebbe a százalékba a jól minősített, a jól használható altisztek és csendőrök esnek, kiket a családalapítás lehetőségével és boldogságával az előjárók jutalmazni kívánnak.

A családalapításnál nagy körültekintessel kell eljárni. Nem kell szem elől tévesztetni a következőket:

Legyen a család, a melyből az altiszt feleséget keres, kifogástalan jóhírnevű, erkölcsös, dolgos, egyszerű és vallásos érzésű.

Legyen a leendő ara szerény, házias, kevésigényű, szepőlten, tiszta erkölcsű, jól nevelt leány, a ki a falubeliek előtt abszolút becsülésnek örvend.

Legyen a család rendezett anyagi viszonyu, vagyis éljen az apa olyan anyagi viszonyok között, hogy a leányának olyan tőkét, mely az altiszt jövedelméhez téve a leendő házaspár részére megelhetést nyújt, biztosíthasson.

Ezek a fő követelmények.

Különböen mindig az altiszt szerény anyagi viszonyait kell kiindulópontul venni. Ha egy nagyzoló, a pénz

Valódi tajtékipák, szípkák

valamint az összes dohányzó-eszközök legjobb minőségben és legolcsóbban kaphatók

SCHWARTZ FÜLÖP UTÓDÁNÁL,

Szegeden, Károly-utca 6. — Alapítva 1866-ban.

Csendőrség részére előnyös részletfizetési kedvezmény! Kiváratva képes árajzokkal valamint óráknak választékul szolgál.

Sopronnagyei magyar parasztszoba,

A soproni új muzeum. — Sopronnagyei német parasztszoba.

értékét nem ismerő, magát az altiszt szerény társadalmi állásába beleelni nem tudó nőt vesz el, ki eltekintve attól, hogy rendszerint parasztsorból való, otthon a szülői háznál a szegénység kenyerét otte és így egyszerű viszonyok között élt és kellene, hogy akkor, a mikor az altiszt felesége lett, ne tartsa magát többnek, mint a mi. — az ilyen nő öltözködésében határt nem ismer s még az előkelő születésű és állású nőkel is versenyezni akar, ezt anyagi viszonyai természetesen nem engedik és kész a házastársak között a perpatvar, fel van dülva a családi béke és lassankint megőrölködik a családi élet fájának gyökere.

Sok ember a maga szerencsétlenségére mindig az ilyen nagyvölő nők közül vesz maga melle feleséget, tönkre töve a maga és leszármazói boldogságát.

Sok altiszt idősebb kora dacára fiatal leányt vesz el és az óriási, sokszor 15—20 évi korkülönbséget sem veszi figyelembe, a mi pedig már a rendes nemi élet szempontjából sem mondható helyes eljárásnak.

Nagyon sok altisztet tesz tönkre a rossz házasság. Kizökkenti a rendes kerékvágásból, szolgálati teendőinek rendes végzéséből; megingítja anyagi helyzetét; meghurcolja becsületét és beszennyezi a nevét; rákényszeríti arra, hogy elhagyja állását és nekiviszi egy bizonytalan jövőnek.

Ez ellen úgy védekezhet az altiszt, ha jól meggon-dolja mielőtt erte a komoly lépésre határozná el magát, hogy mit tesz; mérlegeli a fennálló viszonyokat; előzetesen kikéri öregebb bajtársainak vagy előjáróinak véleményét és tanácsát. Előre nem kell beigráni sem-mit, fogadalmat nem szabad tenni, hanem mindig meg-maradni a várakozási állásponton. Ezt egy katoná-egyéntől senki nem veheti rossz néven, különösen ha tudja, hogy megállapítások s csak az azután adandó felsőbb engedély mellett köthető meg a házasság.

*

A nemi életről külön megemlékezni azért tartom szükségesnek, mert akármennyit halad is az emberiség, egész életét a nemi ösztön dönti el. Nem más ez, mint egy erős, hatalmas szenvedély, más oldalról egy ked-ves, boldogító érzés, melyet a férfi a nő s a nő a férfi iránt érez. Egyformán uralja a nemi ösztön úgy a gaz-dag, hatalmas, mint az egyszerű szegény embert. Nincs sem ranghoz, sem álláshoz, sem származáshoz, sem műveltséghez kötve. Csendes, nyugodt érzés, ha vágyait kielégítheti, ha célját elérheti; de nem ismer korlátot, ellenállást, ha fékevesztett indulatában ellenkezésre talál. Van célja, sőt van feladata is, a mely pedig nem más, mint az emberiség fenntartása és pedig a házasság keretén belül. Innen van az, hogy ezen jogintézmény-nek (a házasságnak) olyan mértékűen nagy fontossága

és szerepe jutott a népek és az államok életében. Ezt legfényesebben a történelem igazolja.

Míg a férfi — épen a nemi ösztön hatása alatt — nem csupán a szépséget s a külső bájokat keresi a nőben, hanem az élettársat látja benne, kibén a gyen-gét, a szeretetreméltót s az általmára bízott védtelent tekinti és tiszteli; viszont a nő a férfiban öltalmazóját látja, kinek oldala mellett örömmel és bekevel tölti be a családi tűzhelyet, addig az erkölcsök hazulásától felni nem kell, a társadalmi élet veszélynek kitörve nincsen. De ha a férfi a kéj és az érzéki gyönyöröknek lesz a rabja, ha csupán ezek tárgyául tekinti a nőt, akkor szétmállik a családi élet, ezzel megbomlik az egész-séges társadalmi élet és veszélyeztetve lesz az állam egyik legfontosabb érdeke, a házasság jogintézményének épségbentartása, különösen akkor, ha a nő sem képes ösztönein uralkodni.

Ilyenkor születnek meg azok a bűnök, a melyeknek megalgága a nemi ösztön, mely a vad természet ősför-rásából fakad. Ennek lázában meg a legbecsületesebb, legjózanabb és legokosabb emberek is megbomlanak, valósággal beszámíthatatlan állapotba jutnak, igen sok-szor aljasságra, bűnre vetemednek.

Az emberiség történetének minden korszaka igazolja, hogy az emberiség a maga egészében folyton maga-sabba tört és a művelődés mind magasabb fokára tényleg el is jutott, ezzel kapcsolatosan az államok életében a nyugodt fejlődés, a gazdasági megerősödés stb. mindig biztos uton haladt akkor, a midőn az emberek lelkéből a szilárd erkölcsi alap nem hiányzott; vagyis magasabb és fejlettebb életet élnek az államok akkor, a midőn az erkölcsök sértetlensége és tisztasága a házasság intézményében jobban biztosítva van, a mi-dőn a családi élet szépsége és szeplőtlensége feltelke-nyebben őriztetik s a midőn a nők a szerelemben nem lealáztatnak és meggyaláztatnak, hanem felemeltetnek, szóval minden férfi a maga nemes idealját becsuli meg a nőben.

Ezzel szemben erkölcsi súlyedés, az államok életében gazdasági, hitéleti, művelődési stb. tekintetekben vissza-esés mutatkozott és mutatkozik mindig, a midőn az emberi állat állatemberré fajul, a midőn abban leli gyönyörét a megromlott idegzeti ember, hogy térdig gázol az érzéki gyönyörökben; a nőben sem keresi elete nemesebb felét, hanem az állat látja az állatot.

A nemi élet terén, nehogy ebbe a végtelbe essék az ember, bölcs mértékletességre van szükség. A kicsapongások csak a sir felé visznek bennünket előbb mint kellene.

Jóllehet a férfi élete össze van forrva az asszonyé-val, férfi asszony nélkül el nem lehet, ebből nem követ-kezik, hogy nemi életét minden férfi ne tudja úgy be-osztani, hogy azzal sem erkölcsi, sem állami törvényt

Fontos tudni,

hogy kitűnő hatású sárgaság, köhika, epék, epögörs, fel-füvődés, székrekedés, fejfájás, májfájás esetében s

Gyarmati - féle Universal Balzsam.

12 üveg ára 5 koronára. Bőrtünetes s alultással. Egy üveg próbára egy koronáért kapható, ha a pénzt előre beküldi. — Irjón meg ma **GYARMATI EMIL GYÓGYSZERÉSZNEK, BAJA 121. SZ.**

ne sértsen, hogy ne legyen kéjenez, ne taposson lábbal minden szemérmert és tisztességet és ne rugjon fel minden társadalmi előteletet.

A bestialis nemi indulatok felszabadulása az aljas-ságnak bőséges forrását teremti meg, sok szépen indult életet pusztított már el, juttatott kórházba, börtönbe vagy a sirba.

Az altisztek figyelmébe ajánlom azt, hogy éljenek egészséges nemi életet. Legyenek óvatosak, előrelátók, körültekintők és tapintatosak. Ne keressék a botrányokat és ne szolgáltatassanak okot a megszólásokra és megbotránykozásokra.

Az egészséges nemi életre szükség van, különben az ember könnyen válik magába zárkózottá és mogorvává. A rendes nemi élet élésének is megvan a maga útja és módja, mely semmiféle törvényt nem sért, de óvakodni kell minden könnyelműségtől, erre oktat mindenkit a sok elrettőnt elő példa.

A házasság-zentségét, a családi tűzhely szentélyét minden altiszt tisztelettel vegye körül és a mennyire meg kell hogy becsülje azt házias ember korában, épen úgy a nőtlen emberek is mutassák meg azt, hogy van érzékük az iránt, hogy fel tudják fogni annak magas-szós rendeltetését és szükségességét. (Vége köv.)

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Ujságok a régi Rómában.

Tudvalevő, hogy a régi rómaiaknál a főpap, a Pontifex Maximus, a fontosabb napi eseményeket összegyűjtötte, táblára íratta s a táblát hivatalos helyisége falára kiakasztotta, hogy a közönség olvashassa. Csakhamar akadtak azután vállalkozó szellemek, kik a tábla híreit lemosolták s az így megszerkesztett ujságokat egyrészt olyanoknak árúsították, a kik nem akartak a főpap táblája körül tolongani, másrészt azoknak, kik távol vidéken laktak. Később a főpapak fölhangyakt a táblák kifüggesztésével, de a szerkesztők annál buz-góbban hajszolták a híreket s mivel olyan híreket is közöltek, melyek a főpap táblára sohasem kerültek volna, érdekesebbek és kapósabbak lettek.

Effele ujságokból már a Krisztus előtti 168. évből is fennmaradt néhány szám:

Március 29. Villámolt, dörgött és délután a villám leütött egy tölgyfába a Velia tete-jén. — Az alsó Jánusz melletti csapazékban verekedés volt s a Sisakos Medve korcsmárosát keményen elverték. — Ticiusz plebejus edilis megbírságolta a mézsárosokat, mert vizsgálatlan húst árultak. A bírás-pénzből szentélyt épí-tettek Lavernának Tellusz temploma mellett.

Március 30. Vejiben köeső esett. — Posztumiusz néptríbián viadort küldött a konzulra, mivel nem akarta a kelő időben összehívni a szenátust; Decimusz néptríbián azonban közbenjárásával elsimította a dolgot. — Amfidiusz a Cimber Parsz váltóüzlet tulajdonosa sok adósság hátrahagyásával megszökött, de megcsípték s Balbusz pretor elé állították. Itt azonban kitűnt, hogy a rabizott idegen pénzben nem esett hiány; azért csak arra kényszerítették, hogy mindenkinek fizesse vissza a sajátját.

Március 31. A latin ünnepet az albai hegyen áldo-

zatokkal megtölték; hűskiosztás is volt. — A Celiolu-szon tűz támadt, két ház egészen négy részben leégett. — Nerva legátus elfogta Demifon kulókapitányt és keresztre feszítette. — A várbán kitűzték a vörös zászlót és a konzulok fölékették az ifjúságot a Mars-mezőn.

Április 1. Paulusz konzul és Oktaviusz pretor hadi fölzerelésben elhagyva a várost, Macedóniába indultak. Roppant nagy sokaság kísérte őket; óriás lárna volt az egész Szakra Vían; fölzávarták az egész szomszéd-ságot. — Eltemették Marciát, Sextusz leányát; több volt a nép, mint a gyászoló kíséret. — Szaproniusz fő-pap kihirdette a Megaleziákat.

Április 2. Bakiusz pretor a főpap javaslatára szent tavaszt fogad. — Az etióliai követeknek kiadták a szokásos ajándékot, huszezer aszt; kísérőik felényit kap-tak. — Aszbaciusz elutazott Sziciliába a tartomá-nyába. — A. és Sz. Metellusz, Marcia fiai, anyjuk temetése alkalmával színelőadással egybekötött tort ren-deztek a nép számára. — A kartágói hajók az adóval a kikötőbe érkeztek.

A Krisztus előtt 62-ik évből már valamivel bővebb ujságpéldányok maradtak feno:

Augusztus 11. Murena korán reggel az állam házi isteneinek áldozatot mutatott be Kasztor templomában, azután a szenátus a Pompeiusz kuriban ülést tartott. — Szylvanusz, Kornificiusz előtt védelmezte a Iavinium Rosciuszát, kité erőszakossággal vádolt L. Torkvátusz. A vádlottat negyven szavazattal husz ellen fölmen-tették. — Kladiusz munkái és Anniusz szolgáló közt verekedés volt a Szakra Vían. — A szenátus határoza-t hozott, hogy az állami bérlokre és adóssédkre népi bírság ne szálljon át örökösikre. — Deltájban villám-lás és dörgés volt s a villám az Argiletum tetején egy tölgyfába ütött.

Augusztus 28. Tulliusz a vádló Torkvatusz ellen Szulla védője volt az összekesküvési ügyben. A vádlottat elítélték. — A városi pretor a napokban férjhez adia leányát s ennek következtében kihirdette, hogy nem fog törvénykezni s a mara kitűzött tárgyalásokat öt nap-pal elhalasztja. — K. Cézár letéve a pretorságot. Hisz-pániába ment. Hitelezői sokáig visszatartották. — Tere-niusz pretornak törvényszéki ülés közben fia balálhíret jelentettek, a mit azonban csak a méregkeveréssel vádolt Koponiusz barátai találtak ki, hogy a törvényke-zést hátráltassák. Ijedten futott haza, de megtudván a válo-ságot, folytatta a tárgyalást. — A Fabiusz diadalnível ve-rekeltés volt; Kurió csapatából két gladiátor megölték.

Augusztus 29. Metella Pia vesztázós temetése meg-történt; az Auréliusz-út mellett ősei sírboltjában he-lyezték nyugalomra. — A cenzorok Ajusz temploma tetőjavítását 25.000 szeszterciuszért kiadták. — Estefelé Hortenziusz beszédet tartott a cenzuráról és az alleg-rob háborúról. — Saergiusz bandájának maradványai zavargást kezdtek Etruriában. — A három csárda korcsmárosai az utcán részeg trákok megölték.

A korcsmai és utcai verekedések, mézsárosok meg-bírságolása, középületek tatarozása, törvénykezés, teme-tés stb. mind beillenek a mai birlapok keretébe. Annál inkább megváltozott az anyag feltalálásának módja. Az őslapok pár szóval jelentik csak, hogy Nerva egy ka-lózt keresztre feszített, hogy cetaszerű verekedések vol-tak, hogy a konzulok háborúba indultak. Nincsenek részletek még a bűnyegyeknél sem; nincs saját külön kiküldött tudósítók jelentése. Amfidiusz bankár szóké-sének analógiái is előfordulnak, de azzal a különbséggel, hogy manapság nincs olyan szökött bankár, ki a rabizott ősszegeket el ne sikkasztotta volna.

KÉPEINKHEZ.

A soproni új muzeum.

Hazánk területe — mint a történelemből tudjuk — az ókori népvándorlásnak teljesen útjába esett. Ehhez képest gyakorta váltakozott a lakossága is. A keltákat, a kik történelmi ismereteink szerint legrégibb lakosai voltak Magyarországnak nagy részének, kiszorították a rómaiak, majd ezeknek kellett kihúzódniuk a hős hunok elől. A hunnemzetség elpusztulása után jöttek az avarok, a kiket, mintegy háromszáz év múltán, mi magyarok váltottunk fel s már több mint egyezer éve urai vagyunk ennek a régi birneve szerint tejfel-mézszel bővelkedő Kanaánnak.

Nagyon természetes, hogy az említett sok népfej mindegyikének megmaradtak a nyomai hazánk területén, de e nyomok régebbjének nagy részét már csak a föld méhéből tudják napfényre hozni s az utódok elé állítani. Az így felfedezett, illetve előkerített épületek romokat írásban és képen, az egyes népajok által használt fegyvereket, kézieszközöket, ékszereket s egyéb tárgyakat pedig muzeumokba gyűjtve mutatják be ezzel foglalkozó utódaink az ez iránt érdeklődő késő utódoknak. Az utóbbi évtizedben a Muzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelősége és Tanácsa vette kezébe a felfedezett és előkerített ily régiségek és emlékművek rendezését és muzeumokba való összegyűjtését. Ez intézmény czéltudatos munkássága teremtette meg a jelen számunkban közölt képeken bemutatott soproni új muzeumot is, a melyet folyó hó 5-én nyitottak meg a közönség számára.

E muzeumnak csaknem minden tárgya e nagymultú város és megyéje területéről való. Sopron helyen ugyanis már a rómaiak egy rendezett kelta-telepet, kelta elnevezés szerint: Scarbant-on találtak. Ezt elneveztek Scarbantianának és virágzó városná fejlesztették. Későbbi időkben hol elpusztult, hol meg újra épült ez a város s az így történt változások a föld alá temettek oly sok régi tárgyat, a melyek, mint időközben napfényre hozott emlékek, ma már kulturtörténeti szempontból is különös becsértékkel bírnak.

A régi városnak számos ily kiváló emléke, mint terraszigillata edények, üvegpoharak, tálak, serlegek, borostyánkő dísz tárgyak, faragott domborműves síremlékek, fegyverek s a Fertőből kiásott kőkori agyagedények stb. került bele ebbe az új muzeumba. S ezekhez Sopron művészettörténetének a muzeumban szintén látható s történelmi jelleggel bíró építészeti, bútorszaki, szobrászati és festészeti műemlékeit is hozzásoroljuk, oly tárházát találjuk az érdekes látvánivaloknak, a mely nemcsak a város évszázadokon át történt kulturális fejlődését mutatja be élethű vonatkozásban, hanem az ókori népek életének sokoldalú mozzanatait is megismerteti velünk.

HIREK.

Adomány. A létesítendő csendőrségi internátus alapja javára, az alsóismánci urkiszóban szeptember 14-én megtartott táncvizigalomból rendező bizottsága, az ottani őrs utján kilencz koronát adományozott, mely összeggel az alap vagyona 30,417 korona 07 fillérre emelkedett.

Baleset. Huszár Ágoston badnagy szeptember 30-án a rutkait őrsön czéllövészetet tartott, mely alkalmattal egy forgópisztolyból a henger hátsó részén levő űrön

egy elszűt gyutacs kivágódott s a hadnagy bal szemhéjába furódott s azon néhány nap alatt gyógyuló könnyű sérülést okozott.

Egy járőr megtámadtatása. Mészáros György csendőr és Gabrai János próbacsendőrből állott piskolti őrsbeli járőr október 6-án este Ervasd községben, nyomozó szolgálat teljesítése közben, a kiderített bűncselekmény tettesei, Bibarcz János és Buzintán János ottani lakosok 12 társukkal kapákkal és vaslapátokkal felfegyverkezve megtámadták és Mészáros csendőrt bal arczán és bal hüvelyk ujján egy lapáttal könnyen megsebesítették. Mészáros csendőr támadói ellen egy lövést intézett s a lövedék Bibarcz Jánost — annak jobb vállán behatolva s a testet a gerincz közelében elhagyva — súlyosan, de nem életveszélyesen megsebesítette.

Garázdálkodó tűzer. Jakab Mihály Dolnja-Tuzlán államoszó cs. és kir. 12. hegyi tűzerezdbeli tűzer, október 7-én a brassómegyei Törökös községben, hol 10 napi szabadságát töltötte, dorozsolas közben Buda István bácsfalusi lakost oldalfegyverrel súlyosan megsebesítette. A duhajkodó tűzer az elfogására kivényelt Marosán György csendőr és Salamon József próbacsendőrből állott törökös őrsbeli járőrnek is ellenszegült s azt meg is támadta, minek következtében ellene Marosán csendőrszuronyt használt és halálosan megsebesítette.

KÜLÖNFÉLÉK

Választójog és az illinoisi asszonyok. Illinois észak-amerikai állam asszonyai most a legboldogabb asszonyok a világon: választójogot kaptak. Az illetékes hatóságok most nagyban folytatják a munkálataikat abban az irányban, hogy a már választóképes nőket politikai jogaik gyakorlására előkészítsék és pártok szerint organizálják. E pártalakulások természetesen nem mentek minden politikai harcztól, sőt e politikai agitációk igen érdekes tanulságot is szolgáltatnak arra nézve, hogy mily jelentősége van a nők választójogának. A közlegő képviselőválasztásokra való tekintettel nagy apparátussal folynak a korteskedések. Eddig még George Mc. Connell, az illinoisi állambeli demokraták vezére érte el a legnagyobb sikereket a nők — mint szavazó individumok körül; a választónők legnagyobb része ugyanis demokrata párti. Igen jó fogása e pártvezetőségnek az, hogy minden faluban és városban, a hol csak nők választók vannak, táncmulatságokat és hangversenyeket rendeznek, a melyre minden választónőt meghívának. A tánc és zene hatása mindenképen veszedelmes a nőkre nézve, pláne ha meg az egy politikai elvről van szó. Dívat kreációk bemutatása, udvarlás stb. mind oly momentumok, a mikkel a nőismerő demokraták hódítani próbálnak s ügylészlik, hogy hódítanak is. Mc. Connell, a demokrata kortések vezére egy new-yorki újságírónak a következőket mondotta e korszerű agitációról: «A választójogi reform életbeptétele óta minden helységben minden héten bált rendezünk, a melyen megjelenetjük legjobb és legcsinosabb tánczosainkat. A bálon csak a mi pártunkhoz tartozó nők jelenhetnek meg. Hiszen csak politikai hitvallásról van szó, azt pedig az eddigi tapasztalat szerint minden asszony szívesen fölállodza a bálért. Ezt a rendszert állandóan fogjuk s így reméljük, hogy a mi ügyünk örök időkre biztosítva lesz illinoisi államban. Természetesen, hogy a tánc és hangversenyteléseket politikai meggyőző beszédekkel is fűszerezzük.» Szóval ügylészlik, hogy Amerikában még a politikát is praktikusán űzik.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

G. őrmester. Névtelen levelekre nincs válaszuk.

D. csendőr. Ebben a kérdésben csak előljárói döntenek.

37. B. A hatóság felfogásától függ.

Török. 1. Használhatja. 2. Mészt. 3. Áltisztnak tekintendő. 4. Szabályozva nincs. Ha 30 napnál nagyobb a megszakítás, akkor elveszti. 6. Közközlésügyi miniszteri engedéllyel. 6. Sorsjegyeire később.

L. L. Ha egyes tisztek 10—12 rendjét és érmet viselnek, először az ön 3—4 érme is. Sorsjegyeire később.

102030. 1. Nem egyforma. 2. Földmívelésügyi miniszterhez; 1 kor. bélyeg. Bármelyik erődnökságnál meg tudhatja.

2. A kiadott táblázatokról kiolvashatja.

Nyárutó. Nézetünk szerint nem kötelek.

Három rózsá. 1. Nincs igénye. 2. November 1.

Öreg zsandár. 1. Az okmányokat a szárnyparancsnokság

csatolja a kérvényhez. 2. Bármelyik fegyverkereskedésben megkapja.

Kölesdi csendőr. Nem tudjuk.

K. B. 1. Nem számít be. A nyugdíj összegét megállapíthatja a kiadott táblázatokról. 2. Helyszűke miatt nem részletezhetjük. A legközelebbi tanfelügyelőségénél meg tudhatja. 3. A városi rendőrségnél töltött idő nem számít be. 4—5. Lásd az 1. pont alatti választ. 6. A miniszter döntésétől függ.

Balaton. 1. Olvassa el az III. szab. 98. §-át; ezen §. a havi díjakra vonatkozólag is intézkedik.

377. 1. Nem tudunk róla semmit. 2. Ha férfi becsületét nem tudja megvédeni — mi nem segíthetünk.

Kíváncsi R. 1. Nem tudunk elképzelni, hogy miért tenné? 2. Semmi esetre sem. 3. Nem kell. 4. Szolgálati ügy.

T. M. 1. A felesketés napja. 2. Fizetendő. Lásd: Postai szab. gyűjt. 3. Réss 502. oldal 547. fejezet d) pont, továbbá 6. pont 4. b) alapt.

Daru H. Ha neje nem ott állomásozik, jár.

Vitaközök. A fegyverek nézetünk szerint adókötelesek.

109314. Meltánylást érdemlő körülmények fennforgása esetén a belügyminiszter megengedheti, hogy a külföldön tartózkodó nyugdíjas nyugdíját az itthon maradt hozzátartozói közül egy meghatalmazott személy vehesse fel, vagy pedig a pénzügyminiszter közvetítésével a nyugdíjat a konzulátus pénztára utján igényjogosult kezelhes a kintalányozhatja. Az engedély csak 3 évre szólhat. Eltérletét minden nyugtán igazolni kell.

1872. 1264 korona nyugdíj és 320 kor. lakbérnyugdíj illetékes.

Örs Besztercebánya. Sorsjegyei nem nyertek.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározások.

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1913. évi október hó 4-én, illetve 5-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával, kitűnő szolgálataik elismeréséül:

Fery Oszkár ezredesnek, a m. kir. VI. számú csendőrkerület parancsnokának, a III. osztályú vaskoronarendet díjmentesen, továbbá:

dr. Zandegiacomo-Marzer Kálmán alezredes-hadbírónak, a csendőrfelügyelőség igazságügyi előadójának, a Ferencz József-rend lovageresztjét legkegyelmesebben adományozni és legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott, hogy:

rományai lovag Czogler Gusztáv, a m. kir. honvédelmi minisztérium 16. osztályába beosztott főhadnagy; továbbá:

dr. Ujváry Géza százados-hadbírónak, a III. számú csendőrkerületi parancsnokságnak, a legfelsőbb megelégedés kifejezése tudtal adassék.

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1913. évi szept. hó 19-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával kitűnő szolgálataik elismeréséül:

Tóth József II., m. kir. III. számú csendőrkerületbeli és

Miskó Zsigmond, m. kir. IV. számú csendőrkerületbeli járárszermesternek, valamint

Lukács Tiadar, m. kir. VI. számú csendőrkerületbeli törzsszermesternek, a koronás ezüst érdemkeresztet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Okirattal megdicsérettettek:

A m. kir. honvédelmi miniszter ur által:

a m. kir. II. számú csendőrkerületi állományába tartozó:

Rómay Béla alezredes,

hobrovnik és felsődirtethomai Lukács Béla és

Marschall Kálmán főhadnagyk.

Herold Ádám hadnagy; továbbá

Scherer Ede és

Kara Mihály járárszermesternek; kitűnő szolgálataikért.

Magyar Köztisztviselői és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztése.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

résztvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153—44. szám. —

Alaptőke 1.000,000 korona.

Kölcsönök lakbérletlítés ellenében.

Külföldi pénzümek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzért való eladása.

Előtagadunk betéteket takarékpénztári könyvekre. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónap felmondási idő leköltése mellett helyeznek el intézetünkkel, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával). 2. Oly takarékbetétek után, melynek a betét az 1. pontban jelzett 1. nyújtási időt ki nem kéri, 5% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával).

Előtagadunk nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki értékek részvényeire. Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenben, bizonyos kamattal mellett. Utalványok, intézkedések és chequék beszedését vállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Veszünk és adunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

A m. kir. VII. számú csendőrkürelti parancsnokság által:

Bíró István csendőr ez. őrmester, egy rablógylökosság tettesének 146 órán át tartott, fáradhatlan, körültekintő, igen leleményes és ügyes nyomozás során eszközölt kézrekerítéseért.

Ideiglenes nyugállományba helyezettek:

1913 október hó 1-ével:

Kibédi Sándor, VII. számú csendőrkürelti járásör-mester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint „rokkant, népfelkelési fegyveres szolgálata is nem alkalmas”.

Választott lakhely: Székelyudvarhely.

Kovács Albert, VII. számú csendőrkürelti járásör-mester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint „rokkant, mindennemű népfelkelési szolgálata is alkalmatlan”.

Választott lakhely: Pancsova.

Molnár Ferenc, VII. számú csendőrkürelti járásör-mester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint „rokkant, népfelkelési fegyveres szolgálata is nem alkalmas”.

Választott lakhely: Sepsiszentgyörgy.

Pénzbeli megjutalmazás.

A dombrádi Nagy Gyula csendőrzredes által kiváló őrsparancsnokok jutalmazására létesített alapítványból, az alapító rendelkezéséhez képest, szeptember hó 12-én, a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által Gombás Dániel járásörmester, az I., Simon Lajos járásörmester, a II., Bíró István őrsvezető ez. őrmester, a III., Kovács György II. járásörmester, a IV., Bodon János őrmester, az V., Tompek József járásörmester, a VI., Csiki Sándor őrsvezető ez. őrmester, a VII. és Steiner Ottó járásörmester, a VIII. számú csendőrkürelti állományában, egyenként 45 korona pénzjutalomban részesítették.

Katonai szolgálati jellel elláttattak:

Az I. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel elláttattott:

a m. kir. V. számú csendőrkürelti állományában:

Nagy Sándor járásörmester, 1913 szeptember 30-án;

a m. kir. VI. számú csendőrkürelti állományában:

Deáky Ignác járásörmester, 1913 október 2-án és Raffai Ferenc járásörmester, 1913 október 6-án.

A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. VI. számú csendőrkürelti állományában:

Németh István III., Csáder Ferenc, Kutasi Károly, Dancs István, Zrim János őrsvezető ez. őrmesterek,

Farkas József III. csendőr ez. őrmester, Gazdig József és Aradi György csendőrök, 1913 október 6-án. Balázsovics József, Németh József V. őrsvezető ez. őrmesterek, Gási Pál, Kóbor István, Bazsika Ferenc, Szabó István I., Nagy István, Gerencsér Ferenc csendőr ez. őrmesterek, Miklós Gergely, Cseh Antal és Wajnacht Mihály csendőrök, 1913 október 7-én és Szanati József csendőr ez. őrmester, 1913 október 8-án.

Házasságra léptek:

A m. kir. V. számú csendőrkürelti állományában: Jäger István őrsvezető ez. őrmester, Jurenka Anna Daniellával, 1913 szeptember 6-án, Nagyzeombatban.

Harangi Sándor csendőr, Karsai Máriaival, 1913 szeptember 9-én, Mocsán.

A m. kir. VI. számú csendőrkürelti állományában: Vincze János I. őrsvezető ez. őrmester, Scherfleck Máriaival, 1913 augusztus 30-án, Rakamazón.

Bedő János II. őrsvezető ez. őrmester, Nagy Lőrincz Gizellával, szeptember 7-én, Oszrón.

Zrim János őrsvezető ez. őrmester, Kosaras Rozáliával, 1913 szeptember 7-én, Gulsén.

Csendőrségi kalapborítók a 1 kor. 60 fill.

Íróasztalra doboz-talra 6 kor. Íróasztalra rekesz-fedő-lapok 60 és 80 fillér.

Mindeneket előírás szerinti méretek szerint és előírásnak megfelelő képekkel papírossal bevont — azaz a könyvek, melyek kizárólag a Magyar Királyság területén és annak határain belül használatosak — készítenek és a Magyar Királyság területén és annak határain belül használatosak.

Makó Károly könyvtő és dobozgyártó, Brassó.

20 K-án felül megrendelések portmentesek.

FOGAK

A kinek műfogra, foghúzásra, vagy fogtörmésre van szüksége, az forduljon bizalommal lenti című fogműtészhez, mely 10 éves fennállással jó hírnevet szerzett és a közönség teljes bizalmát sikerült elnyernie. «Patenti» szájpadlás nélküli fogorok és egyes fogak. Csapós fogak, 22 kar, aranykoronák. Foghúzás fájdalommentesen 2 K. Fogtörmés arany, platina, ezüst és ezementel 4 K-tól. Fogtisztítás hófehérre 2 K. Az általunk készített fogak azonnal megrokkantok, ráadásra kiutalás nélkül alkalmassak. Szagot nem kapnak. Tíz évi írásbeli jótállás.

A t. csendőrségnek külön megalkottatott rendkívül olcsó árak! Telefon: József 41-16.

FENYVESI JENŐ

ÁLL. VIZSGÁZOTT FOGTECHNIKUS FOGTECHNIKAI MŰTERME

Budapest, VII., Thököly-út 22. I. em.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

Az újonnan rendszeresített VI., X. és XX. éves keresztek I-rendű aranyozott minőségben a hozzávaló szalagokkal és sávokkal, nemkülönb az új emlékkereszt és szalag raktárunkon kapható.

Könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára.

VII. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.

1913. 43. szám.

Budapest, október 26.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre — 12 korona

Félévre — 6 korona

Negyedévre — 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Égész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A román csendőrség.

(La gendarmeria rurale.)

Ismereti: B. L.

Az adatok egy tetemes részét Gross Frigyes predeáli járásörmesternek köszönhetem, ki volt szíves egyes pontokra felvilágosítást adni s a román csendőrség szervezésére vonatkozó 1893. évi törvényt (Lege asuprea Gendarmeriei Rurale) és a szolgálati utasítást rendelkezésemre bocsátani.

Szervezés.

A jelenlegi romániai csendőrség 1893-ban szerveztett teljesen katonai mintára s a hadsereg egy kiegészítő részét képezi. Hivatalos elnevezése: Gendarmeria Rurale (községi csendőrség).

1893 előtt a községi előjárások látták el a közbiztonsági szolgálatot kiszolgált hadseregbeli altisztek (Séf de garnisona) támogatásával.

A csendőrség a hadsereggel annyiban áll érintkezésben, hogy békében a községi előjárások útján a katonai hatóságoktól vett parancs alapján az ujonczozás akadálytalan lebonyolítása, fegyvergyakorlatokra való beidézések és bevonulások ellenőrzése, a fegyvergyakorlatok színhelyén ezek akadálytalan lezajlásának biztosítása (tehát tábori csendőrszolgálat) képezik főfeladatát. Mozgósítás esetén kötelessége a beidézett tartalékosok pontos behívása és utbaindításának ellenőrzése.

Az ország összes csendőrsége egy felügyelő (inspector general — szemléltő tábornok) parancsnoksága alatt áll és öt csendőrkörletre tagozódik.

A felügyelő, a kit öt magasrangú törzstiszt támogat, vezérőrnagyi rendfokozattal és dandárparancsnoki jogokkal bír. Székhelye: Bukarest.

Az öt csendőrkörlet székhelye azonos a hadtestek székhelyeivel; az 1. Craiova, a 2. Bukarest, a 3. Jassy, a 4. Galatz, az 5. Constanta városban állomásozik.

Az öt körlet összesen 32 (a megyék székhelyein lévő) századra (compania), 352 járásra (secție) és 2600 órára (post) tagozódik.

Ezenkívül van egy pót század (compania mobilă), a melynél a csendőrgétség kiképzése és egy csendőrségi felszerelési anyagraktár (atilerul de confecție), a hol

a felszerelés történik (megfelel a magyar csendőrségi felszerelési anyagraktárnak).

A rendfokozati elnevezések hasonlóak a mieinkhez. General de divizie = altábornagy, general de brigadă = vezérőrnagy, colonel = ezredes, locotenent colonel = alezredes, major = őrnagy, căpitan = százados, locotenent = főhadnagy, sublocotenent = hadnagy.

Az altiszti rendfokozatok között van egy különös rendfokozat, a «plutonier», amely nálunk körülbelül megfelel a zászlósi rendfokozatnak. Ezeknek az altiszteknek le kell tenni a tisztvi vizsgát s a hadsereg tényleges állományából való kilépés esetén a tartalékba mint hadnagyok vétetnek át s mozgósítás esetén ezen rangot viselik. A többi rendfokozatok: sergent major = őrmester, sergent = őrsvezető, caporal = tizedes, ugyanezen rendfokozat a lovasoknál = brigadier.

1910-ben az összes létszám ez volt: egy tábornok, egy ezredes, egy alezredes, három őrnagy, 23 százados, 11 főhadnagy, négy polgári tisztviselő a csendőrfelügyelősnél, négy hivataloszolga, 32 őrmester a századoknál (mint irodai titkár), 32 tizedes a századoknál (mint írnök), 32 tizedes mint rakárnok a századoknál; 352 őrmester mint járásparancsnok, 352 helyettes (sergent), 2600 őrsvezető-őrsparancsnok (séf de post), 2600 tizedes-csendőr.

A pót századnál van: egy százados, egy főhadnagy, két polgári tanár, egy katonaoorvos, egy őrmester (mint irodai titkár), 100 gyalog és 20 lovas csendőr.

Az anyagraktárnál: egy őrnagy mint parancsnok, egy őrmester mint szabász, egy őrmester mint cipész, két őrsvezető mint az előbbieknél kíséretje és három szolgálva van rendszerezve.

Az állomány-, területi- és lakosság-viszonyokat a következő oldalon, két összehasonlító táblázat ismerteti.

1910-ben 4,057,980 frankot tett ki a csendőrségi költségvetés.

A román királyi csendőrség három miniszternek, úgy mint: a hadügy- (resboi), a belügy- (intern) és az igazságügyminiszternek (justitie) van alárendelve. Az elsőnek személyi és fegyelmi, továbbá ruházati és felszerelési ügyekben, a belügyminiszternek a közbiztonsági szolgálat, illeték, elhelyezés tekintetében s az igazságügyminiszternek bűnügyekben van alárendelve.

Hegedűt, harmonikát, tárogatót,

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER I.

és a többi hangszereket általánosan elismert legjobb gyártm. szállít.
cs. 6. kir. udvari és hadsereg szállít. a Rákóczi-Tárogató feltalálója, Budapest, II. Lánchíd-utca 5. — Gyára: Ontóház utca 3. — Régi hangszerek javítása, vétele és becsapása. — Árjegyzék minden hangszertől külön küldetik.

Utazás Krimea félszigetén át.

tével 20, a II. leteltével 30 és a III. leteltével 40%-kal emelkedik. További pótdíj-emelkedés nincsen.

Mozgósítás esetén minden legénységi egyén, tekintet nélkül a rendfokozatra, havi 20 frankot huz a hadi-kincstártól.

Nyugellátás.

A legénységi egyéneknek nyugdíjra nincs igénye. Hogy ezen a bajon némileg segítsenek, 1906 márczius hó 1-ével életbeléptettek egy úgynevezett csendőrségi segélypénztárt (Cassa de adjutor Gendarmeria Rurala), amely a támogatásra szorult csendőregényeknek a szorultság arányában némi segélyben részesíti. Románia egyébiránt úgy kártalanítja a szolgálatban megsérült vagy szolgálatképtelenné vált legénységet, hogy azt polgári állami szolgálatra alkalmazza.

Öltözet.

A kabát sötétkék posztóból készült, sötétpiros hajtókával, két sor sárga, lapos gombbal; tisztek arany, legénység gyapju vállrojtott (epaulette) hord. A nadrág hasonló a miénkhez. A főveg fekete posztóból készül, egyenes (francozia) ernyővel és 2½ centiméter széles törösvégűvel; a sapka tetején arany zsinórozás a tiszteknél.

A rendfokozati jelvények a tiszteknél a fővegen és a kabáton láthatók. Az ezredesnek egy széles, három keskeny, az alezredesnek egy széles, két keskeny, az őrnagynak egy széles és egy keskeny, a kapitánynak három és a főhadnagynak két keskeny paszománja van rendfokozati jelvény gyanánt.

A őrmester két, az őrsvezető egy arany, a csendőr pedig két gyapju paszománt visel a kabát és a köpeny mindkét ujján.

Nyári öltözet.

A tisztek hasonlóan a hadsereg többi tisztjeihez, nyári ruházattal is bírnak. Ez finom fehér vászonból készült kabát, nadrág és sapkából áll. A rendfokozati jelvények a vállszalagokon vannak és pedig rendfokozat szerint három, két, vagy egy aranyból szőtt karika.

A legénység egészen sima, egyszerű vászonruhát hord.

Fegyverzet és lőszer.

Tiszteknél a gyalogtiszt kard és a Browning-ismétlő-pisztoly van rendszeresítve.

Legénység. Az őrmesterek egyenes karddal és ismétlőpisztollyal, míg a többi legénység a hat milliméter öbű lovassági Manlicher-karabélylyal, a hozzávaló vágó szuronyal van felszerelve.

Külső szolgálatát az őrmester karddal és ismétlőpisztollyal, a többi legénység lovassági hordmódra vállratett karabélylyal (de nem rátűzött szuronyal) teljesíti; a töltenyeket (20–20 darabot) a derékszíjra akasztott két töltenytáskában hordja. A legénység kevésbé fontos, helyi szolgálatban lőfegyvert nem hord.

Külszolgálat.

A mi fogalmaink szerint Romániában nem létezik, a mennyiben minden községben csendőrség lévén: őrzáratok nincsenek; a külső szolgálat tulajdonképpen a községek kültelekeinek és az utaknak leportyázására szorítkozik.

A szolgálat a szolgálati íven (foia de serviciu) iratik elő. Romániában általában az egyes portyázás s csak igen fontos eseteknél vezényeltetik két főből álló járőr. A szó szoros értelmében vett éjjeli portyázás nincsen; ezt a községi éjjeli őrök (strajan) teljesítik s a csendőrség csupán ezek ellenőrzésére van hivatva. Leszállást csak akkor tartanak, a mikor arra tényleg szükség van, a mikor valamit meg akarnak figyelni. Kötelező őrszám nincsen.

Minden előfordult bűneselekmény tudomásul vétele után azonnal nyomozni tartozik az őr és pedig úgy, mint nálunk, akár saját kezdeményezéséből, akár hatósági felhívásra. Köteles a nyomozó csendőr az esetről *jegyzőkönyvet* (proces verbal) felvenni s az eset fontosságához képest elfogást, elővezetést, vagy feljelentést esetleg *bírságot* (három frankig) eszközöl.

A bilincselés nincsen szabályozva, hanem a csendőr belátására van bízva, hogy kit mikor bilincselhet meg. (Tehát ha jönnek látja, még a legkisebb kihágás esetén is bilincselhet.)

Házkutatást csak az ügyész (procuror) felhívására fogantathat. Rendkívüli esetekben saját kezdeményezéséből is tarthat házkutatást, azonban erről azonnal távbeszélőn jelentést kell tennie az illetékes ügyésznek. Városokban a csendőrség nem teljesíthet szolgálatot. A szolgálat: rendes (serviciu ordinari), rendőri (serviciu administrativ), igazságügyi (serviciu judiciar), katonai (serviciu militar), uti járőr (politia drumilor si ferilor), fogolykísérői (transferarea arestatilor) szolgálatra tagozódik. Ezenkívül van még a különleges szolgálat (serviciu extraordinari). Ez a katonai és polgári hatóságok felhívása folytán teljesített (tartálékosok bevonulásának ellenőrzése, robbanó anyagok szállításánál fedezet, adóvégrehajtásnál segítségzés stb.) szolgálat.

A román csendőrök az ottani szolgálatot nehéznek mondják; a mint az elmondottakból láthatjuk, a miénk jóval terheesebb.

Szemle.

A csendőrségi felügyelő (inspector general) a kerületeket és a századokat évente egyszer megsemmélni tartozik. Ezenkívül meg nem határozott időben és sorrendben a járásokot és őrsöket is szemléli.

A kerületi parancsnok (commandantul circumscripției) az alája rendelt összes alosztályokat megsemmélni tartozik.

A századparancsnok (commandantul companiei) az alája rendelt járásokat évenként kétszer, minden őrsöt három havonként tartozik megsemmélni.

BUTOR

kézpénztár v. részletfizetésre legutóbbabb áron
EHRENBREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÜT 8. SZ.
 Répes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88–59.

BUTOR

Hóval fedett csúcsok Krimeában.

A járőrpáncsnok (commandantul sectie) hetenként egyszer megsemmeli az őrsöket.

A szemlélő előjáró szemlejegyzőkönyvet nem ír, csakis jelentést terjeszt fel.

A szemle az oktatásra és ruhavizsgára terjeszkedik ki.

Elhelyezés.

A legénység természetbeni lakást kap, melyet a község köteles kiutalni. (Rendesen a községházán laknak.) A tisztek az állomások szerint váltakozó lakbért kapják.

Nősülés.

A tisztek hasonló feltételek mellett nősülhetnek, mint a hadsereg tisztjei. Az altisztek nősülése nincs korlátozva, míg a csendőr csak a legkritikább esetben kap nősülési engedélyt.

*

A tiszt állományba való átvétel nem tekintetik véglegesnek, mert a csendőrtisz, ha volt csapatbeli rangtársai rendfokozatban előléptek, jogosult kérelmezni volt csapattestéhez előléptetés mellett való visszahelyezését, a mi nálunk sehol sincs meg.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

A horgászó legény.

Írta: Máthé Miklós törzsermester.

Horgászni — mint tudjuk — halakra szoktak. Simon István bezdáni legény is bizonyosan ebből a cselekből vitte magával horgászó eszközét a Ferencz-csatornához. És pedig, daczára, hogy ácseség volt, a kinek, különösen nyári időben, állandóan akadtak ott volna munkája, mégis gyakran megfordult a csatorna környékén állandóan horgászni.

Igaz ugyan, hogy a horgászához igen sok türelem s főleg nyugodtan való üldögélés szükséges, tehát a fáradt ember szépen kipihenheti magát, míg egy néhány hal horogra akad. Simon István azonban, mint említém, nem igen törte magát a dologért, tehát fáradt sem lehetett. És, mivel a horgászásának sem igen volt látható eredménye, igen valószínűnek látszott, a minthogy később ki is derült, hogy nem a horgászással való szórakozás készítette őt oly gyakran a csatornához.

Feltűnő volt Simon Istvánnál az is, hogy míg más horgászó rendszeren az olyan helyeket keresi fel, a hol kevés a járékelt közönség és csendesség van, ő ezekkel ellentétben éppen az országot közelében levő erdő szélén ütötte fel a tanyáját rendszeren, a honnan úgy a Bezdnából Monostorszeg felé, mint az innen Bezdnán felé járókat megfigyelhette.

És, a mint a következmények igazolták, ezekkel tördött inkább, mint az eredményes horgászással.

1910. évi augusztus 14-én reggel is ott volt a legény a rendes helyén. A helyett azonban, hogy figyelmét a horgászásra irányította volna, inkább szerteszét tekintgetett. Így vette észre, hogy Bezdnán felől egy jól öltözött, fiatal leány jön sietve a csatorna felé vezető országoton.

Simonnak se kellett több. Otthagytá a halakat és a bogort; behúzódott az erdőbe s annak a szélén, a fák, bokrok leple alatt sietve megindult a leány felé s mikor egy irányba ért az országoton gyanútlanul haladó leánynyal, hirtelen kilépett a sűrüből és élbe ugorva a leánynak, feltartóztatta azt és szerelmes szavakkal hívogatói kezdte be az erdőbe.

A leány azonban nem hajlott a hívogató szóra s elutasította az előtte ismeretlen szerelmes legényt. Simon az elutasításon felingerülve, megragadta leányt és levonszolta az ut közelében levő gödrök közé s ott erőszakosan akarta vele nemi vágyait kielégíteni.

Z. A. 18 éves leány azonban, a mint a levonszolás alatt meglepetéséből magához tért, erőiesen ellenállott az erőszakoskodó legénynek, kiabálni kezdett, majd dulakodásba bocsátkozott támadójával; végül pedig, mikor ez kést fogott rá és leszúrással fenyegette, alku-dozni kezdett vele, felajánlotta neki ékszereit és pénzét, csakhogy bántatlanul szabadulhasson.

Ekkorára Monostorszeg felől egy kocsí közeledett s ennek zörgése a legényt megfélemlítve, magára hagyta a segítségért sikoltó leányt és bemenekült az erdőbe, de magával vitte a leány 15 korona értékű aranygyűrűjét, egy csinos pénztárczáját egy korona készpénzzel — emlékre.

A leány ekként megszabadulva, visszasietett Bezdnába és szüleinek elbeszélvén az esetet, az ottani őrsön panaszt tették.

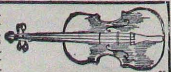
A merénylő kilétét természetesen a leány se nevezhette meg, mert nem ismerte, mint monda, még látásból se addig. Mindössze annyit tudott mondani, hogy a merénylő fiatal, 18–20 évesnek látszott, pelyhedző szőke bajusz, feltűnően csinos legény volt s bezdáni viseletű fekete felsőruha és fehér ing volt rajta.

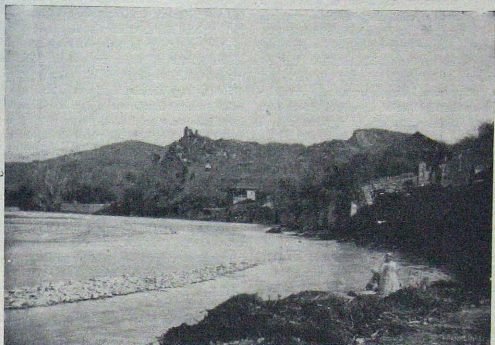
Megjegyezte még, hogy a gyűrű egy kigyó alakú köves gyűrű volt, pénztárczája pedig két fiókos és piros bőrből volt készítve.

A bezdáni őrsparancsnokság azonnal belefogott a nyomozásba, sőt a járőrpáncsnokság intézkedése folytán segítséget is kapott a szomszédos őrsökről; össze-vissza kutatták az erdőt, kérdezősködtek, puhaltak a községben és a határban mindenfelé s miután napokon át semmi eredmény nem mutatkozott, egyelőre beszüntették a nyomozást és a segélyjárórok őrszeikre bevonultak. De nem lett eredménye a későbbi pótnyomozásoknak sem s így a kiderítetlen közbiztonsági zavarok közé került az eset s talán feledésbe is merült volna,

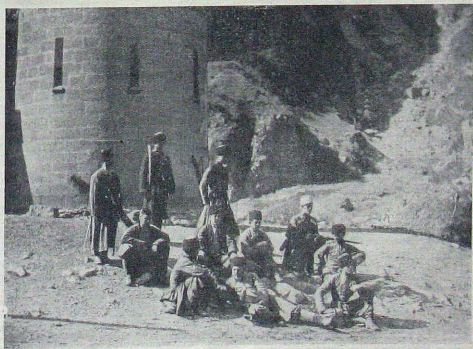

Villamos és gőzre berendezett gyár távolról sem képes olcsó árukat és jó hangszereket állítani, mint **REMENYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia légi hangszerekesége. Az őt a vásárlónak semmiféle hangszert, legyen az hegedő, gordonka, cimbalom, harmonium, harmonika, fa- és rézfúvó-hangszert, bár, akár még Remenyi legújabb kényelmes árú gyártás át nem öltözt, mely ingyen és bérmentve küldünk **Budapestről, Királyi-u. 55.** Külön költség nélkül. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszertűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kérésre.

Parti részlet Krimea félszigetén.

Krimea félszigetén. — Táborozó koczák.

ha egy újabb, hasonló eset nem készíti az őrsőt a nyomozás újravételére.

Ugyanazon év november hó 13-án ugyanis K. A. monostorszei leányt, a mint Bezdán felé a csatorna töltésén haladt, ugyancsak megtámadta Simon István, merénylete azonban ekkor sem sikerült és — mint az előbbi esetben — ezúttal is menekülnie kellett. A leánynak, az ijedtségen kívül, egyéb baja nem történt.

Mint ahogy pedig ez a leány is ugyanazt a személyleírást adta a merényletről, mint az előbbi, kétségtelen volt, hogy mind a két esetben egy és ugyanaz a férfi volt a merénylő.

Ismét megerősített járőrök kezdtek meg a nyomozást, de megint nem tudtak eredményre vergődni.

Közben, november 16-án, Bezdánban országos vásár lévén, Kampler csendőr cz. őrmester és Tordi Ferencz csendőrből állott járőr, a nyomozással kapcsolatosan vásárugyeleti szolgálatot is teljesített.

Kampler csendőr cz. őrmester abban a reményben, hogy ha a tettes Bezdánba vagy a környékére való, a vásáron bizonyosan ott lesz, felkérte mind a két leányt, hogy a délutáni időszakban, mikor tudvalevőleg a legények és leányok ellepik a mézeskalácsos- és a horméró-sátrak környékét, pár óráig tartózkodjanak ott, figyeljék meg a legényeket, hátha ráismernének a merénylőre.

Biztatta őket, hogy járótársával ő is a közelben fog portyázni és ha meglátnák a legényt, feltűnés nélkül mutassák meg neki.

A két leány vállalkozott is a leleplezésre, de szinte érthetetlen, hogy egyik se tudott ráismerni a nagy csoport legény között a merénylőre, pedig közel két óráig járkáltak összevissza a sokadalomban. Erre aztán el is távoztak haza.

A járőr tovább portyáztán a vásárbán, a mint egy rövidáru kereskedő sátora előtt haladtak el, Kampler csendőr cz. őrmesternek feltűnt egy a kereskedővel alkudozó igen csinosan és jól öltözött szőke legény, a ki kezében tartva tárcáját, már fizetni akart.

Maga az a körülmény, hogy a leányok által a merényletről annak idején adott személyleírás, úgy általánosságban ráillett a legényre, még nem annyira tűnt volna fel neki, de mert a legény kezében levő pénztárca is megfelelt a Z. A.-tól elrabolt tárcza leírásának a különösen abból kiindulva, hogy ilyen nőies pénztárcát a férfiak nem igen szoktak használni, félre hívta a legényt és kérdőre vonta, hogy hívják és hogy hol szerezte a pénztárcát.

Ez megnevezte magát és azt állította, hogy a pénztárcát a nyári vásárbán vette.

Ebben nem is lett volna semmi hihetetlen, az őrmester mégis jónak látta a pénztárcát Z. A.-nak megmutatni s egyuttal szembesíteni is vele a legényt.

A leány azonban csodálatosképen ekkor sem ismert

rát a legényre. Mint mondá, hasonló ugyan a merénylőbőz, de ő nem meri ráfogni, hogy az. A pénztárcázáról ellenben, a melyhez hasonlótt pedig tudvalevőleg számtalant találhatni, határozottan állította, hogy az övé volt, akárhöl és akármikor került is a legényhez.

Ezen, a bár gyenge alapon kikérdezte az őrmester Simon Istvánt a két esetre vonatkozólag, de ez határozottan tagadta, hogy ő lett volna a merénylő s azt állította, hogy körülbelül három hónap óta itthon sem volt, hanem Gomboson dolgozott. S ezt szülei és ismerősei is megerősítették.

Majd K. A.-val szembesítette a legényt, remélvén, hogy miután az ezzel való esete mindössze négy nappal előbb történt, ez bizonyosan rá fog ismerni. De bizony nem ismert rá az se és kategorice kijelentette, hogy semmiképen nem meri ráfogni, hogy ez a legény követte el ellene a merényletet.

Már el is akarta bocsátani az őrmester az addig őrizet alatt tartott legényt, mikor a nyomozás során megállapított ama körülmény folytán, hogy a legénynek Gombosra történt eltávazása épen a Z. A.-val történt merénylet idejére esett, és mert Gombosról is azt a hírt kapta, hogy Simon István ott nem annyira dolgozott, mint inkább csavargott, elhatározta, hogy házkutatást tart a legény szülei lakásán, hátha a gyűrűt, a melyről a legény tudni sem akart, ott megtalálhatja.

Ez tényleg eredményre is vezetett, mert az almáriom egyik fiókjából a gyűrű előkerült és Z. A. azt magáénak is ismerte s ebbeli állítását szülei, barátai és az ékszerész is megerősítették.

Erre már megtört a szerelmes legény és beismerete, hogy ő követte el a két leány elleni merényleteket, s hogy a nála talált pénztárcza csakugyan a Z. A.-é. Gombosra pedig, mint mondá, épen azért utazott el, mert Bezdánban és környékén mindenfelé az esetet nyomozó csendőreket látván, tartott a leleplezéstől.

Így került hűvösre a szerelmes legény Kampler csendőr cz. őrmester ügyessége folytán, s azalatt a pár év alatt, a melyet az elkövetett bűncselekményekért kapott, eléggé megbőnhődött fiatalos meggondolatlan-ságból történt megtévelyedéséért.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Az európai néphimnuszokról.

Tulajdonképen nép- és király-himnusza csak kevés európai nemzetnek van. Nincs a francziának sem, mert a Marseillaise, ez a csodálatos daltam, mely Carlyle szerint „elforrallja a vért az erekben, s melyet egész hadseregek és népgyülekezetek sirva és lángolva énekelnek, halállal, zsarnokkal és pokollal dacolól szívvel” maga is inkább riadó, harci induló, mint himnusz. Még legmélyebb béke idejében is lehetetlen e daltam lelkes hangjait: szivdobogás nélkül hallgatni; elképzelhető, minő hatása lehetett egy hevülékeny népre a

POLGÁR SÁNDOR
orvosi műszer- és kőtész gyárával
telepe: Bpest, VII., Erzsébet-körút 50.

legutányosabban beszerezhetők összes betegápolási tárgyak, kötszerek, fecskendők, m. kir. szab. Polgár-fele szerelvények, gumimaroknyók, összes francia övszerek, különlegességek, stb. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve csak megadandó, mely tárgy iránt érdeklődik.

Ezen hirdetés
bejelentése esetén
10% ártörvény-
mely a Csendőrség
Lapok olvasóinak.

mult zavaros napjaiban. Olyan hatása volt tényleg a francziákra, hogy egy ízben be is tiltották dalolását és játszását, s e tilalom egész 1870-ig terjedt, a midőn a hadügyminiszter körrendeletet intézett a katonasághoz, melyben újra megengedte a Marseillaise játszását, szemlék és hivatalos szertartások alkalmával.

Tekintve, hogy minő fontos szerepet játszott a Marseillaise Franciaország politikai történetében, az ember azt volna hajlandó hinni, hogy nagy munka és gond lángelmével párosult eredménye. Pedig úgy dallamát, mint szövegét egy éj alatt írta. Szerzője és költője Rouget de Lisle, mérnökari tiszt volt, előbb zenetanító. Ismerősei mindig nagyra tartották zenei és költői tehetségeit s különös jóakarója volt Dietrich báró, strassburgi polgármester. 1792 tavaszán egy nap De Lisle vendége volt a család asztalának. A báró jövedelmeit annyira megapasztották a háború viszontagságai, hogy csak kevés katona-czipót s néhány juhús szalelet adhatott fel. Szomorúan mosolygott barátjára s miközben során panasszkodott, eszébe jutott, hogy van még egy palacszt rajnai bor a pinczéjében, azt is előadja, hadd lelkesítse De Lislet valamely hazafias költemény megírására. A hölgyek is beleegyeztek s előadták az utolsó palacszt rajnait. Ebéd után De Lisle szobájába tért s lelkesedése tetőpontján megírta szövegét és zenéjét annak a dalnak, mely halhatatlanná tette nevét. Másnap korán reggel szaladt vele Dietrich barátjához, kinek házában aztán nagy lelkesedés közt dalolták el első ízben. Néhány nappal később Strassburgban nyilvánosan is előadták s június 5-én Marseillen egy dísz-ebéd alkalmával mutatták be oly nagy hatással, hogy rögtön kinyomatták s szétosztották a Párisba induló csapatok közt, kik azt a marseilleiek indulójának nevezték el s nemskára Franciaország minden részében ismeretessé tették.

Lisle szerzőségét egy ízben kétségbevetették, de az elbeszélő történet azóta kétségen felüli megerősítést nyert. Van különben a francziáknak még egy más nemzeti himnuszuk is, a «Partant pour la Syrie» kezdetű, melynek szerzője Hortense, III. Napoleon anyja volt, mely azonban kevésbé népszerű s kevésbé szép is.

Csöndesebb és békésebb hangulat ömlik végig az angolok ismert nemzeti himnuszán, a «God save the King»-en. Ennek eredete még mindig vitás. Százhagyományok említki, hogy Carey Henrik angol zeneköltő szerette Portobellónak Vernon tengerenagyt által történt bevétele emlékére 1740-ben; más részről azonban szövegét Ben Johnsonnak s zenéjét John Bullnak tulajdonítják s első előadását arra az alkalomra teszik, mikor I. Jakab király és a walesi herceg a londoni szabók cézházában ebédelt. Bizonyos, hogy 1745-ben már szel-tiben ismerték s énekeltek. A dallam sok nagy zeneszerzőnek is kedvence lett s Weber egy vagy két művébe is felvette, Beethoven pedig azonoskivált, hogy hét változatot írt felette zongorára, nagy csatasympfoniájába is felvette, mely alkalommal így írt róla leveleiben: «Meg kell mutatnom az angoloknak, minő istenáldásával bírnak a «God Save the King»-ben.

Tény, hogy Haydn-t is az angol néphimnusz lelkesítette az osztrák néphimnusz megírására. Londoni tartózkodása alatt sok alkalma nyílt tapasztalni ennek hatását s a Franciaországgal folyt háború még jobban ösztönözte, hogy az osztrák nép számára egy hasonló himnuszt írjon, melyben kifejezesse jussón a nép hűsége s ragaszkodása fejdelme iránt. Mihelyt Bécsbe visszatért, azonnal meg is írta a «Gott erhalte»-t.

Haydn legbefolyásosabb patrónusa, Swieten báró kö-

zölte az eszmét Sauvan gróf miniszterelnökkel s Hauschka Lipót bízott meg a szöveg elkészítésével. A kész himnuszt első ízben 1797 február 12-iken játszották Ferenc császár születése napján. Majd Ferdinand császár alatt Hauschka versét Zedlitz bárónak új szövegével helyettesítették. A szép dallam egyszerre beleférőközt a közönség szívébe s egyszerű, méltóságteljes formája egyik legszebb himnuszává teszi. Haydnnak különösen kedvenc műve volt s élete vége felé gyakran merített vigaszt megaható játszásából.

Szántén egyszerű, de nemes melódia jellemzi az orosz néphimnuszt, melyet Lwoff Alexis tábornok szerzett. Ennek történetét Lwoff tábornok következőleg adja elő emlékirataiban.

«1833-ban Miklós cárt Poroszországba és Ausztriába kísértém. Visszatérve Oroszországba, Benkendorff gróftól értesültem, hogy fejedelmünk érezve egy orosz nemzeti himnuszt hiányát, engem kért föl, hogy tegyek próbát egy ilyenről. A feladat nekem rendkívül nehéznek és komolynak tetszett. Esembe jutott az impozáns angol himnusz: a «God save the King», az eredeti francia himnusz, s a megkapó zenéjű osztrák néphimnusz s fölgáttam annak szükségét, hogy valami nagyot, nemzetit és megkapó produkáljak, mely alkalmas legyen a templomban, a hadsereg sora közt s a népgyűlésekben s mindenki megértése a tudóstól a műveltenig. Egy este későn tért haza, megírtam a himnusz dallamát. Másnap felkerestem Juvoskyt, hogy tőle kérjek szöveget, de ő nem volt zenész, nem tudta a szöveget a dallamhoz alkalmazni. Tudósítottam Benkendorffot, hogy kész a himnusz. A csár kifejezte óhaját, hogy hallani szeretné s 1833 november 23-án a csári kápolnába mentem. Összegyűjtöttem az összes karénekeseket s két jó zenekarral egészítettem ki. A csár többször végig hallgatta a himnuszt, aztán kíséret nélkül eldalogta s végre az összes közreműködők adták elő.

A csár így szóló francziául hozzám: «Pompás!» s aztán rendeletet adott a hadügyminiszternek, hogy a himnusz az egész hadsereg számára fogadják el. A rendelet december 4-én kelt, s a himnusz nyilvánosan először Moszkvában, 1833 december 11-én lett bemutatva.

A csár a szerzőt gyémántba foglalt arany burnót szelencével ajándékozta meg s elrendelte, hogy a himnusz kezdő szavai: «Isten óvja a csárt», a Lwoff-család czimérébe is fölvéssenek. Lwoff 1870-ben halt meg, miután sok évig halló szervei betegségében szenvedett.

Európa többi nép- és király-himnuszai közül említsük meg a dánokét, melyet egy Kopenhágában lakó Hartmann nevű német szerzett, ki 1791-ben halt meg. Ennek első verse IV. Keresztély király vitézségét dicsőíti, a többi pedig más danok hőstetteit, kik tengeri ütközetekben tintették ki magukat. Dallama azonban nem valami különös és emlékeztet az angol «Rule Britannia»-ra. A «szicíliai tengerész» himnusz is ide számítható, amár nem egészen nemzeti dal, de mint himnusz másféle is elterjedt.

KÉPEINKHEZ.

Képek Krimea-félszigetről.

A Krimea, vagy mint általában nevezik: Krim-félsziget, a nagy Orosz birodalom majdnem legdelibb részén fekvő, az Azovi- és a Fekete-tengerek által határolt, körülbelül 31,000 négyzetkilométernyi területű földterület. Olaszországéhoz hasonló éghajlata folytán

egyik legszebb és legtermékenyebb része az Orosz birodalomnak.

Valamikor, pár ezer év előtt, a görög uralom dicőseges napjaiban a Krim-félsziget, akkor még Tauria néven, virágzó görög gyarmat volt. Területe nagy részén, de különösen Kerts város környékén mai napig is folyó az ásatások az elpusztult régi görög műkínészek felderítésére és értékes ritkaságokkal gyarapítják a pétervári világhírű Eremitage-múzeum régi és értékes műkínészeit.

A görög uralom hanyatlásával a mongolok, majd a tatárok vették át az uralmat a félszigeten, majd később birták a gúziaiak és a velenceiek is egy darabig, aztán pedig a török birtokolta hosszú időn át, míg végre a XVIII. század 80-as éveiben teljesen az orosz lett az ur a félszigeten és meg is tartotta azt mind mai napig.

A félsziget egyik városa, a történelemből olvasóink előtt is ismeretes Sebastopol, egyik legfontosabb hadi erőssége Dél-Oroszországnak. A félsziget déli részén, egy mélyen benyuló öböl partjain fekszik, a parti részekben, mind a két oldalról, modern erődítményekkel van ellátva s a fekete-tengeri orosz flotta állandó védelme alatt áll.

Hadászati fontossága mellett azonban még kellemes üdülő- és lakóhely is Sebastopol, mert csinosan rendezett és virágos kertekről körülvevő épületeivel és fasorokkal szegélyezett széles utcaival egy kedves tengerparti üdülőhely benyomását kelti az emberben.

A tulajdonképeni üdülő- és nyaralóhelyek azonban a félsziget másik részén, Livádiában és Alupkában vannak. Livádia a csári család és udvarának tavaszi és nyári rendes tartózkodóhelye. Ide jön pihenni minden tavasszal a minden oroszok hatalmas császára s itt élvezi családja körében a mesés táj szépségét és az enyhe éghajlat jótévő hatását.

Alupkán van a Woronszko herceg híres szépségű kastélya, virágos kertekkel, lugasokkal, mindenféle cédrusokkal, olaj- és pálmafa-erdőkkel beültetett óriási parkok körülvéve. A gyönyörű tájképfestői szépségét még fenségesebbé teszik a park hátterében kiemelkedő Ai-Petri hegységnek az év nagyrésztében hóval fedett csúcsai. A gyönyörű tájképpel ötvöztetve ide az üdülőni és gyógyulni vágyókat s evről-évre növekszik azoknak a száma, a kik e cézből Alupkát felkeresik.

A képek, a melyeket a jelen számunkban közreadtunk, a Krim-félsziget egyes vidékéről való felvételek.

HIREK.

Bonyodalmak egy záróra körül. A bács-bodrog-megyei Vajszka községben Schnál Pál rendőrzvezető, itt-as állapotban, október 12-én, az egyik korezmában, hol mintegy 20—25 főnyi vendég mulatott, zárórát akart csináltatni, s miután a vendégek az ezirányú felhívásnak nem engedelmessétek, a lámpát eloltotta. A rendőrzvezető ezen eljárásáért a vendégek egyike, Begor György vajszkai lakos meg akarta támadni. Bittner Rezső szolgálaton kívül szintén jelen volt ottani őrsbeli csendőr ezt látva, a rendőrzvezető védelmére kelt. Begor most már a rendőrzvezetőt védő Bittner csendőrt támadta meg és azt jobb szeme felett megíté, könnyen megsebesítette. Erre Bittner csendőr kardot rántott s azzal támadóját fejbe vágva, azt könnyen megsebesítette.

Csendőrlégénység fogságilletéke. A honvédelmi miniszter ur a honvédelmiügyre vonatkozólag a folyó évi május 13-án 46,603/6. szám alatt kiadott azon ren-

delétét, a mely szerint az önként továbbszolgáló azon altisztek, a kik bírósági vizsgálati fogságban vannak, bírósággal, vagy fegyelmi úton fogságra ítéltettek, jövőben úgy a vizsgálati fogság, mint a fogságfenytés tartama alatt a rendfokozatszerű teljes illetékeik és a szolgálati jutalomjdi élvezetében megmaradnak; a folyó évi október 10-én kelt 86,740/16. számú rendeletével, értelemszerűen a m. kir. csendőrlégénységre is kiterjesztette. A nős altisztek családjaiknak emnélfogva ily esethő kifolyólag eltartási illetékre (fenntartási járulékra) többé igényük nincsen.

Kérelem. Márton István, Nagy-Váradon állomásozó csendőr tőrsőrmester kéri azon bajtársát, a ki Alexi Ferenc volt cz. őrsvezetőt, illetve annak tartózkodási helyét ismeri, hogy azt vele közölni sziveskedjen. Nevezett az eddigi puhatolás eredménye szerint legutóbb Erdélyben volt, s nincs kizárva, hogy valahol segédjegyző, mert közigazgatási tanfolyamot is végzett.

KÜLÖNFÉLÉK

Ideges zenészek. Egy angol lap hosszú cikkben foglalkozik azzal a ténnyel, hogy a zenészekemberek majdnem valamennyien idegesek. Sok példával igazolja ezt az állítást. Így Paderewsky, az ismert zongoraművész hangversenyei alatt oly ideges és elfogott, hogy egy amerikai kritikus szerint, a teremben ő az egyetlen, a kinek a zongorázása nem okoz élvezetet. Saját bevalása szerint idegei oly rossz állapotban vannak, hogy a tengeri utazást rettetten félelem érzései miatt alig állja ki. Pedig tengeribetegséget sohasem kap. „Az ő kizsértet, hogy Gounod egyike volt kora legidegesebb embereinek és művei premíerjeiken az előadás megkezdése előtt egy fél órával térden állva kérte az igazgatót, hogy operáját ne adják elő, mert a bukás bizonyos és ő ezt nem élne túl. Erőszakkal kellett a színházból elhuzozolni, hogy pesszimizmusával meg ne félemlítse a szereplőket. Wagner „lámpalázása” volt a legnagyobb mértékben. Londonban egyszer az Albert Hallban egy hangversenykellett végigvezényelni, de a Mesterdalmokok előadása alatt annyira ideges volt, hogy Hans Richter felment a karnagyi emelvényre, kivette Wagner kezéből a dirigens palástát, mert a bayreuthi mester minden beintést elhíhazott. Spohr, a hegedűművész, úgy reszkett a hangversenye előtt, hogy mikor játéssani kezdett, első hangjai rendesen hamisak voltak és alig hallhatóak. Hans v. Bülow, az ünnepelt zongorás, megírta egyik barátjának, hogy a nyilvánosság előtt való játéssal fel kell majd hagynia, ha csak rettenetes félelemérzései abba nem maradnak. David Ferdinand fellépett előtt több napig az ágyban fekvőt. Laza is volt ilyenkor. Wieniawsky pedig hangversenye napján nem nyelt le egy falatot sem és nem mozdult ki a szobájából. Rubinstein koncertjei napján végtelenül felizgatta a legjelentéktelenebb csekélység. Látogatóra úgy ráordított, hogy azok csakhamar elmenekültek, egyszer pedig minden komolyab ok nélkül olyan dührohamot kapott, hogy zongorájának billentyűit összetörtte, kottáit pedig szétzavargatta. Chopin is mondta, hogy hallgatóságának csendje végtelenül idegesíti és minden perczben fél, hogy hamisan fog játszani és csak ereje feszítésével bírja darabjait befejezni.

Madarak repülése. A vándormadarak repülésének magasságáról sokat vitatkoztak már, de mindig eldöntetlen maradt az a kérdés, hogy milyen magásra emelkednek föl, ha egyik éghajlatról a másikra költöznek.

Gálke hollandi természettudós, a ki a bíres belgolandai madármegfigyelőállomást alapította, azt állítja, hogy rendszerint 5000, 8000 vagy 10.000 méter magasan repülnek. Lucanus F. német ornithologus nemrégiben újabb kísérleteket végzett, a melyek megcáfolták Gálke állítását. Lucanus a minap számolt be kísérletének eredményéről a berlini természettudományi társaságban s kijelentette, hogy Gálke alaposan tévedett, mikor öt- és tízezer méter magasságban vélte látni a vándormadarakat. Igazságának bebizonyítására több kitömött madarat erősített egy ballonhoz, repülő állásban, kiterjesztett szárnyakkal. A vetési varjú, a mely elég nagy madár, 300 méter magasságban még látható volt, 800 méter magasságban azonban már csak pontnak látszott, mikor pedig 1000 méter magasságra ért, teljesen eltűnt a nézők szemei elől. Egyébként számos tény bizonyítja, hogy a vándormadarak nem repülnek több ezer méter magasságban. A magasság növekedésével ugyanis folyton ritkul a levegő, következésképpen a légnyomás is csökken. 5000 méter magasságban 20° hideg uralkodik, a légnyomás pedig 380 mm. 7000 méter magasságban 33° hideg van és a légnyomás 298 mm. A vándormadarak nem bírják elviselni az ilyen nagy hideget, annál inkább sem, mert hiszen épen a hideg miatt költöznek más vidékre, azonkívül a légnyomás ingadozásai iránt is módfelett érzékenyek.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleiknek helyeget ne küldjenek.

B. I. Hogy minek fogja a hatóság minősíteni, azt mi nem tudhatjuk.

1904 III. 16. Már megindult.
Felsőmagyarországi. Uhorka.

1885. Nincs joga.

Gy. csendőr. Ezidő szerint még nem.

10. Ha a megszaktás nagyobb 30 napnál, felségfolyamodványt kell benyújtani.

V. m. Nincs igénye.

Hegyi csendőr. Május 1-jével lesz fogyatékba véno.

B. D. csendőr. 1. Ha egészségi állapota megengedi — igen.

2. A közszolgálati bizottság határozata dönt.

Balaton. A hadi érdem csak az 1848/49., 1859., 1866. és 1878/79-iki hadjáratokban résztvevő egységnek viselhetik.

Kanári. Az őrszancsnokja majd megmondja.

Kereszt. A jubileumi érem illetőleg kereset után viselendő.

Sorsjeggyi nem nyertek. Ács őrmester, Török, I. L., 1873 és Kiss.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Kinevezetett:

1913 október hó 1-ével:

járásőrmesterré:

Németh István VII. őrmester, (1. rangszám) a VI. sz. csendőrkörület állományában.

Áthelyeztettek:

1913 november hó 1-ével:

Boér Miklós, m. kir. VII. számú csendőrkörületi járásőrmester, várbeli járásparancsnok, hasonló minőségben a m. kir. I. számú csendőrkörülethez: Radnótra; és Kóvári József, m. kir. VII. számú csendőrkörületbeli törzsőrmester a m. kir. VI. számú csendőrkörülethez: Sopronba.

Okirattal megdicsértettek:

A m. kir. II. számú csendőrkörületi parancsnokság által:

a m. kir. II. számú csendőrkörület állományában:

Bruckner Gyula és Hegyi József járásőrmesterek; Kiss Sándor I., Szilágyi János, Laczkovics István, Zejk János, Temérdek András és Cséte Ferencz őrmesterek; Faragó Tivadar, Jánosi József, Szűcs József, Papp Titusz, Kása József, Varga Mihály, Dezső Imre, Moldován Pap János, Vámos István, Benedek György, Haszler Ernő, Deák István, Péter Sándor, Klein József, Gordán Mihály, Juhász János, Hermann János, Márovits Mátás, Papp József III., Pál Antal, Fock György, Faragó András, Vigh Mihály, Róth János és Gersch József őrszemelő cz. őrmesterek; Ruden János, Orosz László, Étschek György, Suhajda Mihály, Polovics János, Somogyi Antal II., Szöllösi Pál és Fratilla János csendőr cz. őrmesterek és Pataki Gábor csendőr; továbbá

a m. kir. VI. számú csendőrkörület állományában:

Bakos István őrszemelő cz. őrmester, Fontányi István, Varga József II., Németh Lajos és Elek Lajos csendőr cz. őrmesterek;

a m. kir. VII. számú csendőrkörület állományában:

Vinkler Mihály és Silló Balázs csendőr cz. őrmesterek; végül

a m. kir. VIII. számú csendőrkörület állományában:

Kamuti Lajos, Balla Sándor, Vincze László, Czákó János, Farkas György és Borbély Gáspár csendőr cz.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselők kölcsönök törlesztése.

Előlegek értékpapírokra. Családi házak és telepek létesítése.

résztvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153—44. szám. —

Alapítke 1.000.000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénzümek vétel és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzre való eladása.

Előfordulnak betéteket takarékpénztári könyveikére. 1. Oly takarékbetétet, után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézkedéskor, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk. (A tőkeamatadó levonásával.) 2. Oly takarékbetét után, melynek a betét az 1. pontban jelzett. — csendési időt ki nem kéri, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamatot — fizetünk. (A tőkeamatadó levonásával.)

Előlegeket nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidék. intézetek részvényeire. Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy kölcsönös biztosíték ellenében, jó anyos kamattal, melletti. Utalványok, értékpapírok és chequék bevezetését vállaljuk. — igen mérsékelt költségek felszámításával. Vesszünk és adunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

örrmesterek a balkáni háború alkalmával a szerblakta vidéken s általában a határszálen lefolyt feszült politikai mozgalmak tartama alatt, a határvédelmi intézkedések pontos végrehajtása és a határszálen előfordult események pontos megfigyelése, a szerbajku hazai lakosság, valamint az idegen állambeliek alapos és beható ellenőrzése körül tanusított kiváló magatartásukért.

Luttman György és Dankó Pál II. számú csendőrkörületbeli örrmester, szárnyirodai segédmunkások, a lefolyt politikai mozgalmak ideje alatt felhalmozódott nagymérvű irodai munkálatok lebonyolításánál tanusított pontos, lelkiismeretes és fáradhatatlan ügybuzgalmukért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. II. számú csendőrkörületi parancsnokság által:

a m. kir. II. számú csendőrkörület állományában:

Szudár Marin járásörrmester, a járásához tartozó megszerített örsök legénységének helyes vezetése, irányítása és a határon felállított járőröknek ellenőrzése és oktatása és a hozzáérkezett jelentéseknek gyors továbbítása körül tanusított kiváló buzgalmaért.

Szabatyán István, Hódi Sándor, Pálhegyi Albert, Ferencz Tamás, Szigeti Lajos, Pásztor Mihály, Bartha Albert, Szakács József, Agh Zsigmond, Medve József, Hancz Albert, Nuber Sándor, Ambrus Imre, Bartha József II., Mingesz Fülöp és Erdős Lajos csendőr cz. örrmesterek, Farkas József II., Racsó György, Keszöcze István, Halasi Sándor, Madarasi István, Gombos Lajos József, Benesics István, Nagy János II., Ferenczi Péter, Gubik György, Szabó István V., Suba Menyhért, Sztójkov Milán, Andrejka Mihály, Szabó György II., Dávid András, Boldóczi Pál, Buteala János, Illy Vitélyos, Lukács János, Strekfus József, Lőrinczi Sándor, Tihanyi Lajos, Kóvári Sándor, Horváth Dezső, Thirjung Ferencz, Tok Pál, Faragó János, Komsa András, Gyurinovics Dezső, Darányi István, Szabó Lajos III., Lengyel Géza, Illés István, Hunyadi Pál, Laux Adolf, Pavlek Imre, Szomesán János, Martinovics Miklós, Imre Mihály, Farkas József I., Izsák Lajos, Bakos Dániel, Papp Péter, Pintér Ferencz, Ábrahám József, Tóth János IV., Lenovics József, Szabó István III., Süttég Mihály, Gordán Balint, Horváth János, Pittik Illés, Bótos Máté, Laár János, Putnoki József, Szűcs János III., Vas István, Siha András, Berki József, Boros László, Lukács Dénes, Burger Márton, Futaki Gábor, Faragó Mihály, Jókai Gyula, Zöld Dániel és Mikló József csendőrök; továbbá:

a m. kir. I. számú csendőrkörület állományában:

Hantus Gergely, Darkó Mihály, Kosza József csendőrkör. örrmestereknek, Bajkó István, Lovas Albert, Hajdu István, Erős Balázs, Butyka Mihály, Szöllősi József, Sóra Illés, Duma Samuel, Pribács Lázár, László Vazul, Contrás Péter, Horváth József, Morár László, Szakalas János, László József, Veres János, Karácsonyi Dénes, Magyar János, Mazsén Simon, Czencz György, Mikle János, Karácson Sándor, Buzás János, Ferencz Gyula, Berei Dénes, Lengyel András, Péter István, Szikszai Sándor, Havadtői Péter, Marián László, Szilágyi György, Baróti János, Tökés Ferencz, Bobis János, Hasfeln János, Törzsök Máté, Pataki István, Dán Sándor, Simó Péter, Török Ferencz, Giró István és Vitos Béla csendőrök;

a m. kir. III. számú csendőrkörület állományában: Borsó János csendőr.

Csendőrségi kalapborítók a 1 kor. 50 fill.

Íróasztalra dobozok a 6 kor. **Íróasztalra rekesz-fedőlapok** 60 és 80 fillér.

Mindezeket előírászerinti méretek szerint és előírásnak megfelelő kék papírral borítottak be. A dobozok és a rekeszek kék színűek, melyek birtokból barmintve küldhetők címre és ugyan- csak barmintve küldöm vissza is. — legjobban és azópen bekötöttek, továbbá mindenféle könyvkötő munkát és bármily alakú dobozokat is külön méretek szerint elismert jó és szép kivitelben, olcsó áron akarok ajánlani:

Makó Károly könyvkötő és dobozgyártó, **Brassó**, 20 K-an felüli megrendelések portómentesek.

FOGAK

A t. csendőrségnek külön megállapított rendkívül olcsó árak! Telefon: József 41—16.

A kinek műfogra, foghúrára, vagy fogtömésre van szüksége, az forduljon bizalommal leendő műfogműtermésem, mely 10 éves fennállásával jó hírnevet szerzett és a közönség teljes bizalmát sikerült elnyernie. (Patent) szappal és nála fogmosás és egyes fogak. Csepis fogak 32 kar. aranykoronák. Fogbuzás fájdalommentesen 2 K. Fogtömés arany, platina, ezüst és csementtel 4 K-ól. Fogtisztítás hóhárda 2 K. Az általam készített fogak szonnan megozhatók, rághatnak kiűzőn alkalmasak. Szagot nem kapnak. Tíz évi írásbeli jótállás.

FENYVESI JENŐ
ÁLL. VIZSGÁZOTT FOGTECHNIKUS FOGTECHNIKAI MŰTERME
Budapest, VII., Thököly-út 22. I. em.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

Szíves tudomásul, hogy üzlethelyiségünket, 1913. évi november hó 1-én VI. ker., Gyár-utca 26. szám alá (Gyár-utca és Horn Ede-utca sarkán) helyezték át.

Az újonnan rendszeresített VI., X. és XX. éves keresztek I-rendű aranyozott minőségben a hozzávaló szalagokkal és sávokkal, nemkülönben az új mozgosítási emlékkereszt és szalag raktárunkon kapható.

Könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok és felszerelési cikkek legnagyobb raktára.